

CURIERUL UCRAINEAN

Luptați și veți învinge!

M. Ubravsky

Serie nouă, nr. 383-384 / mai 2019

Revistă a Uniunii Ucrainenilor din România

La 9 mai 1950, s-a făcut primul pas în direcția creării Uniunii Europene de astăzi. La Paris, în acea zi, ministrul francez al Afacerilor Externe, Robert Schuman, a citit în fața presei internaționale o declarație prin care chema Franța, Germania și alte state europene să-și pună în comun producțiile de cărbune și oțel, așezând astfel piatra de temelie a unei federații europene.

Ministrul francez a propus atunci crearea unei instituții europene supranaționale, însărcinate cu gestionarea industriei cărbunelui și oțelului, sector care constituia, la vremea respectivă, baza întregii puteri militare. Țările la adresa cărora a fost lansat apelul aproape se distruseră reciproc în cel de-al

Portugalia (1986), Suedia, Austria și Finlanda (1995), iar la 1 mai 2004, noi zece state: Cehia, Ciprul, Estonia, Letonia, Lituania, Malta, Slovacia, Slovenia, Polonia și Ungaria; la 1 ianuarie 2007, au devenit parte la UE Bulgaria și România, iar din iulie 2013, Croația.

În fața provocărilor de tot felul Europa de astăzi este un spațiu al libertății și democrației, al dialogului și diversității, al prosperității și al șanselor egale. În cei 12 ani de când România a devenit membră a Uniunii Europene, românii au făcut pași importanți spre transformarea societății în beneficiul cetățenilor. Astăzi țara noastră este o sursă de stabilitate și democrație într-o regiune complicată,

Cine a înființat Uniunea Europeană?

Doilea Război Mondial, care a lăsat în urma sa pagube materiale imense și un sentiment de dezolare. Practic, Schuman invita Germania și alte state europene să se alăture unei noi ordini continentale. Cancelarul Germaniei de Vest, Konrad Adenauer, a anunțat că este de acord cu propunerea lui Schuman, iar statele Beneluxului și Italia s-au alăturat și ele Franței și Germaniei.

Un an mai târziu, la 18 aprilie, statele fondatoare Franța, Germania de Vest, Italia, Belgia, Luxemburg și Olanda s-au întâlnit la Paris și au semnat Tratatul Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului, care a devenit apoi Uniunea Europeană de astăzi.

În 1985, liderii Comunității Europene, întruniți la summitul de la Milano, au decis ca la 9 mai să fie sărbătorită Ziua Europei.

Dar o Comunitate Europeană, concepută pentru a face imposibil războiul dintre Franța și Germania, – spunea Robert Schuman – nu poate fi construită „dintr-o dată, ca urmare a unui plan unic“, ci numai prin „realizări concrete care vor genera în primul rând o solidaritate de fapt“.

Astfel că, la acest complex proiect de construcție europeană au aderat, la intervale de timp mai mici sau mai mari, Irlanda, Marea Britanie (din 23 iunie 2016, aceste două țări au ieșit din UE) și Danemarca (1973), Grecia (1981), Spania și

un partener angajat în susținerea statului de drept, în apărarea libertăților fundamentale și în promovarea economiei de piață. După momentul aderării la Uniunea Europeană, putem afirma că am parcurs etape importante. Dar procesul de integrare nu este încă finalizat. Avem convingerea că, în scurtă vreme, vom face pași semnificativi pentru a deveni și membri ai Spațiului Schengen.

La 1 ianuarie 2019, România a preluat pentru prima dată, pe o durată de șase luni, Președinția Consiliului Uniunii Europene. În perioada președinției, România a obținut rezultate intermediare importante: a reușit să finalizeze un număr mare de dosare legislative și alte dosare care au o însemnătate deosebită în domeniul serviciilor financiare. A organizat de Ziua Europei un summit special la Sibiu, încheiat cu adoptarea unor concluzii privind unitatea europeană, apărarea valorilor și principiilor noastre comune consacrate în tratate, viitorul Uniunii Europene.

În fiecare an, de Ziua Europei, sărbătorim pacea și unitatea în Europa. Mii de cetățeni din Europa și din întreaga lume participă la vizite, debateri, concerte și alte evenimente pentru a marca Ziua Europei și pentru a sensibiliza opinia publică în legătură cu Uniunea Europeană.

Ion ROBCIUC

Sfârșitul
incertitudinilor

pag. 2

Mesaje de Paști adresate
președintelui UUR
și comunității
ucrainene

pag. 2

Din activitatea
conducerii UUR

pag. 3

Volodymyr Zelenskyi,
noul președinte
al Ucrainei

pag. 3

8 mai, Ziua memoriei
și reconcilierii

pag. 4

Concursul județean de
recitare a poeziei
ucrainene

pag. 6-7

Olimpiada națională
de limba și literatura
ucraineană

pag. 8-9

Paști în Maramureș

pag. 10

Alternativa educațională
Step by step –
o școală „altfel“

pag. 12

În ultimii 8 ani, viața Uniunii Ucrainenilor din România, ca asociație, s-a desfășurat între două coordonate contradictorii. Pe de o parte, datorită strădaniei organelor de conducere alese în mod succesiv, ca și interesului și abnegației mării majorității a membrilor UUR, activitatea a devenit tot mai rodnică sub toate aspectele: civic, cultural, artistic, educațional, identitar, editorial, al relațiilor internaționale, dar și sub aspect administrativ-logistic. Pe de altă parte, într-un contrast foarte straniu cu viața reală a Uniunii, reprezentativitatea organelor de conducere a fost continuu pusă la încercare din interiorul, dar mai ales, din afara Uniunii. Colportări în culise, fricțiuni, calomnii s-au amplificat cu acuze neîntemeiate ori exagerate, abia așteptate de indivizi sau structuri oculite din afara Uniunii pentru a o discredita și submina. A început un adevărat bombardament cu șicane juridice, denunțuri răuvoitoare, campanii de presă calomnioase.

Nu este locul și momentul să trecem în revistă toți factorii distructivi care au încercat să obstrucționeze activitatea Uniunii și să-i submineze credibilitatea. Important este că organismele de conducere – Congresul, Rada, Prezidiul Executiv, Președintele – și-au continuat munca neintimidate, cu calm, maturitate și eficiență.

Dificultățile nu au fost ascunse membrilor UUR. Dimpotrivă, au fost scoase în evidență în mod transparent și dezbătute în mod democratic. Lupta pentru unitate a stat în centrul grijii reprezentanților noștri care au inițiat dezbateri speciale pe această temă crucială. Rezoluția Consiliului Uniunii (Radei) din data de 11 iulie de la Cluj-Napoca, întărită prin hotărârile Congresului Extraordinar din 23 iunie 2018 de la Sighetu

SFÂRȘITUL INCERTITUDINILOR

Marmației au constituit adevărate documente programatice pentru dezideratul unității noastre.

În centrul atacurilor celor care urmăresc dezbinarea Uniunii s-au aflat încercările, care de care mai perfide, de a contesta legitimitatea organelor de conducere. Adică decapitarea funcțională a UUR. Mulți s-au întrebat cum de s-au putut prelungi disputele juridice pe o realitate atât de evidentă: respectarea voinței delegaților la congrese. Între factorii care au favorizat anormalitatea se află tupeul, agresivitatea și adversitatea unor foști membri – tripleta Grijac-Marocico-Bodnar – exercitarea abuzivă, în mod exasperant, a liberului acces la justiție, conduita neprofesională a unor participanți la actul de justiție, dar și posibile imixțiuni în acesta.

Consiliul Uniunii (Radei) care a informat periodic despre evoluția situației juridice, a luat act în ședința din 15 mai a.c. că incertitudinile juridice artificial provocate au ajuns la final.

Prin Hotărârea Judecătorei sectorului 1 București, pronunțată la data de 8 mai 2019 în dosarul nr.18880/299/2018, a fost aprobată înregistrarea oficială a Hotărârii nr.4 a Congresului Extraordinar desfășurat la data de 23.06.2018 privind următoarele responsabilități:

Petrețchi Nicolae Miroslov, președintele Consiliului; Pasenciuc Vasile, prim-vicepreședinte;

Moisei Bogdan, prim-vicepreședinte, Semciuc Victor, prim-vicepreședinte; Liber Ivan, prim-vicepreședinte; Herbil Ioan, vicepreședinte; Traista Mihai, vicepreședinte; Sambor Ana, vicepreședinte; Cernencu Dumitru, vicepreședinte; Hrihorciuc Victor, vicepreședinte; Horvat Irina Liuba, secretar general; Șendroi Terezia, secretar; Buciuța Vasile, trezorier; Petrețchi Miroslov, președinte al filialei Maramureș a UUR; Sauciuc Ilie, președinte al filialei Suceava a UUR; Hleba Gheorghe, președinte al filialei Timiș a UUR; Colotelo Iaroslava, președintă a filialei București a UUR; Miculaiciuc Gavrilă, președinte al filialei Arad a UUR; Nicolaiciuc Vichentie, președinte al filialei Galați a UUR; Robciuc Ioan, membru; Ardelean Ioan, membru; Spivaliuc Ledia, președinta Organizației de Femei; Bout Alexa, președinte al Organizației de Tineret; Mariciuc Pinte, membru.

În ședința din 15 mai, Consiliul a apreciat că hotărârea este legală și temeinică nefiind cazul a se declara apel, încât hotărârea instanței rămâne practic definitivă.

Membrii Consiliului Uniunii nu-și fac iluzii că atacurile vor înceta. Adversarii s-au dovedit prea fără simțul măsurii și prea îndârjiți în intențiile lor necinstite. Organele executive, colaboratorii juridici vor reacționa în consecință. Important este că legitimitatea democratică a organelor de conducere este definitiv recunoscută.

Este sfârșitul incertitudinilor din acest punct de vedere.

Ne putem concentra și mai mult pe îndeplinirea menirii UUR, ca unică organizație reprezentativă a etnicilor ucraineni din România.

Consiliul UUR

Mesaje de Paști adresate președintelui UUR și comunității ucrainene

Hristos a înviat!

Bucuria sfântă a Învierii Domnului, lumina deplină a vieții creștine, să se sălășuiască întru noi, iar Hristos-Domnul, Cel ce a biruit păcatul și moartea, să ne dăruiască tuturor lumina credinței, pacea sufletului și întărirea comuniunii!

*Cu stimă și binecuvântare,
Daniel, Patriarhul Bisericii
Ortodoxe Române*

Sfânta Sărbătoare a Învierii Domnului să vă aducă cele trei virtuți: Credință, Nădejde și Dragoste!

Paște fericit!

*Uniunea Elenă din România
Președinte și Deputat
Dragoș Gabriel Zisopol*

Vă dorim ca noaptea sfântă a Învierii să vă lumineze sufletele și să le umple de bucuria împlinirilor. Calde urări de sănătate, belșug și împlinirea tuturor dorințelor.

*Andrian Ampleev, Silviu Feodor,
deputatul CRLR președintele CRLR
Parlamentul
României*

Fie ca bucuria Învierii Domnului să vă aducă în suflet liniște, pace și fericirea de a petrece aceste momente luminoase alături de cei dragi.

Hristos a înviat!

*prof. univ. dr. Mircea Dumitru
rector,
membru corespondent
al Academiei Române*

*prof. univ. dr. Marian Preda,
președinte al Senatului
Universitatea din București*

Bucuria Învierii Domnului să vă aducă în suflet liniște și pace. Să fiți fericiți și să îi aveți alături pe cei dragi.

Hristos a înviat!

Codrin Ștefănescu

Învieria Domnului este minunea bucuriei și a iubirii, a faptelor bune și a speranței.

Primiți în suflet și în inimă lumina caldă a Învierii Domnului!

Hristos a înviat!

Sărbători fericite alături de cei dragi!

*Președintele Consiliului Județean Galați
Costel Fotea*

CURIERUL UCRAINEAN

Strada Radu Popescu, nr. 15,

sector 1, București

Telefon: 021.222.0724,

Tel./fax: 021.222.0737

E-mail:

curierul.ucrainean@gmail.com

Redactor-șef:

Ion Robciuc

Redactor:

Kolea Kureliuk

Tehnoredactare:

Ștefania Ganciu

Tiparul executat la

Tipografia

„RCR PRINT“

ISSN 1223-5210

Comunicat

Din activitatea conducerii Uniunii Ucrainenilor din România

La 15 mai 2019, la sediul central al UUR a avut loc ședința de lucru a Consiliului UUR, la care au participat 19 din cei 23 de membri.

În prima parte a lucrărilor ședinței, Prezidiul a analizat modul cum au fost utilizate de către filialele județene și de către comisiile UUR resursele bugetare alocate pentru luna aprilie 2019, rezultând că activitatea financiar-contabilă și de evidență a bunurilor din patrimoniul UUR de la nivelul organizațiilor și al filialelor se desfășoară conform reglementărilor în vigoare.

Lucrările ședinței au continuat cu prezentarea și discutarea devizelor estimative (14 la număr) pentru activitățile planificate a se desfășura în luna iunie 2019, conform Planului de acțiuni culturale aprobat de Consiliul UUR. În principal, ele se referă la organizarea și desfășurarea unor acțiuni culturale privind sărbătorirea Zilei Internaționale a Copilului, comemorarea unor scriitori ucraineni, vizite de cunoaștere și documentare, tradiții și obiceiuri specifice ucrainene. Sumele solicitate pentru aceste acțiuni s-au înscris în limitele planificate inițial, fiind aprobate de Consiliu în totalitate, cu unele suplimentări de fonduri în cazuri justificate și în baza unor economii realizate din organizarea și desfășurarea altor acțiuni în perioada anterioară.

În continuarea lucrărilor, au fost analizate și aprobate un număr de 35 referate de necesitate prin care s-a solicitat suplimentarea sumelor alocate în cazul unor acțiuni desfășurate, la care s-au depășit sumele inițiale ca urmare a numărului mare de participanți, alocarea unor sume de bani pentru achiziția unor obiecte de mobilier, piese de schimb, revizii și polițe de asigurare pentru autoturismele UUR și cele din

comodat, servicii în folosul UUR, realizarea unor materiale de promovare a filialelor, cheltuieli gospodărești, deplasări pentru a participa la diverse acțiuni în țară și în afara granițelor și prelungirea unor contracte de muncă, care se înscriu în limitele fondurilor existente a bugetului aprobat și a legislației în vigoare, fiind aprobate în marea lor majoritate. O parte dintre referatele de necesitate nu au fost aprobate și urmează să fie completate și trimise spre aprobare conducerii UUR la ședințele viitoare.

În cadrul ședinței, Comisia pentru editare a cărților și respectiv Comisia pentru selecția de oferte de la edituri au supus aprobării Consiliului lista cu 4 cărți care urmează să fie publicate în trimestrul II /2019, și anume: 1) „Popil i rozmai“, autor Iuri Pavliș; 2) „Dytynstva zorii kalynovi“, autor MihaiTraista; 3) „Antroponimie oficială la ucrainenii maramureșeni“, autor Ioan Herbil, 4) „O voce fără prihană“, autor Volodymyr Antoficiuk.

În baza propunerilor făcute în cadrul discuțiilor purtate la acest punct al ordinii de zi, Planul editorial pentru anul 2019 a fost completat cu încă două cărți propuse a fi publicate până la sfârșitul anului 2019, și anume: Dicționar dialectal al graiurilor ucrainene din România, autor Robciuc Ion; Volumul de poezii în limba ucraineană, română și engleză, autor Antonina Dubovici.

La ultimul punct al ordinii de zi, s-au luat în discuție și au fost soluționate problemele referitoare la salarizarea personalului UUR, tipărirea ziarelor editate de UUR, prelungirea contractelor de comodat la autoturismele folosite de filialele UUR.

De asemenea, au fost prezentate o serie de invitații primite din partea partenerilor din țară

și din Ucraina pentru a participa la acțiuni culturale, reuniuni, consfătuiri, congres SKU etc., care au fost analizate stabilindu-se măsuri concrete și condițiile de participare. În cadrul aceluiași punct al ordinii de zi, președinții de filiale au prezentat propuneri pentru îmbunătățirea activității filialelor și a UUR, care vor fi luate în considerare în activitatea de viitor.

La ședință, au participat și avocații Uniunii care au informat Consiliul în legătură cu stadiul desfășurării proceselor intentate împotriva UUR și măsurile întreprinse până în prezent pentru contracararea efectelor negative ale acțiunilor concertate de defăimare a activității UUR. În urma discuțiilor purtate, s-au stabilit măsurile ce vor fi întreprinse în perioada imediat următoare.

La finalul ședinței, membrii Consiliului au avut o întrevedere cu Ambasadorul Extraordinar și Plenipotențiar al Ucrainei în România, dl Oleksandr Bankov, și dna Prychodko Svitlana, secretar I al Ambasadei Ucrainei din București, care au prezentat stadiul negocierilor referitor la asigurarea a două serii de odihnă și recuperare, la tabăra pentru copii „Tânăra Gardă“ din Odesa, pentru un număr de 100 copii de etnie ucraineană, care s-au remarcat la Olimpiada națională de limba și literatura ucraineană, respectiv, la Concursul național de recitare a poeziei ucrainene și de cunoaștere a tradițiilor și obiceiurilor ucrainene. Consiliul a aprobat fondurile necesare pentru această acțiune și potrivit legislației în vigoare a stabilit ca un număr de 10 profesori, din cei care i-au pregătit pe copii să-i însoțească în tabără pentru a asigura supravegherea lor.

La încheierea lucrărilor ședinței, Consiliul a adoptat hotărâri și decizii pentru fiecare dintre măsurile votate, acestea fiind semnate de către membrii acestuia.

Următoarea ședință de lucru a Consiliului va avea loc la o dată și în locația ce vor fi comunicate în timp util filialelor.

*Material realizat de vicepreședintele UUR
Victor HRIHORCIUC*

Volodymyr Zelenskyi, noul președinte al Ucrainei

Volodymyr Zelenskyi s-a născut la 25 ianuarie 1978 în Kryvyi Rih, Ucraina. Și-a luat licența în drept la Institutul Economic din Kryvyi Rih, fără să profeseze. S-a afirmat ca actor de comedie, câștigând celebritatea pe platourile de filmare în urma interpretării chiar a unui rol de președinte în serialul de televiziune „Slujitor al poporului“. Mulți observatori sunt de părere că acest serial a contribuit substanțial la succesul lui Zelenskyi, producția având clișee despre corupția clasei politice ucrainene și un nou început de politică.

La vârsta de 41 de ani, Zelenskyi este cel mai tânăr președinte al Ucrainei care a câștigat detașat alegerile prezidențiale din 21 aprilie a.c., deși este nou în politică. În programul său

electoral, Zelenskyi a promis însă, o „Ucraină a viselor“, o țară fără corupție, cu salarii și pensii mari, cu internet rapid și drumuri bune. El a promis, de asemenea, că va pune capăt războiului din Donbas.

La 20 mai a.c., Volodymyr Zelenskyi a depus jurământul în calitate de președinte al Ucrainei, pentru un mandat de cinci ani. În discursul său de investire în Rada Supremă, Zelenskyi a spus că va fi președinte al tuturor cetățenilor. El a reiterat parcursul european al Ucrainei și a lansat un apel la unitate.

La ceremonia de investire, au participat cca 60 de oficialități străine, între care președinții țărilor baltice, Georgiei și Ungariei, șefii legislativelor din Cehia și Azerbaidjan, vicepremierii din Belarus și Armenia, ministrul energiei din SUA, delegații guvernamentale din România, Polonia, Slovacia și alte state.

Ion ROBCIUC

Ziua memoriei și reconcilierii „1939-1945 Ținem minte. Îvingem“

Împreună cu multe alte țări din Europa, Ucraina marchează, la 8 mai, Ziua memoriei și reconcilierii. În memoria victimelor celui de-al Doilea Război Mondial, Adunarea Generală a ONU a adoptat, în 2004, rezoluția prin care a declarat zilele de 8 și 9 mai drept zile ale memoriei și reconcilierii.

Țărilor membre ale ONU, organizațiilor guvernamentale li s-a recomandat ca în fiecare an, pe lângă sărbătorirea propriilor zile ale Victoriei sau Eliberării, să sărbătorească în una sau în ambele zile Ziua memoriei tuturor victimelor războiului.

Înainte de 8 și 9 mai, Institutul Ucrainean al Memoriei Naționale pregătește o informare în care povestește istoria unor oameni simpli, cinstind astfel faptele eroice ale fiecărui ucrainean care a adus mai aproape pacea și liniștea.

Ucraina a cunoscut pierderi însemnate în acest război. În timpul acțiunilor militare și în prizonierat au murit între 3 și 4 milioane de soldați, ilegaliști și civili, între 3 și 4 milioane de civili au pierit din cauza terorii și a foametei în spatele frontului, iar aproape 5 milioane de locuitori au fost evacuați sau duși cu forța în Rusia și Germania de unde o parte dintre ei nu s-au mai întors în Patrie.

Se apreciază că pierderile totale ale Ucrainei sunt de 8-10 milioane de vieți. Numărul victimelor din Ucraina este comparabil cu populația actuală a Austriei.

Ucrainenii au luptat împotriva lui Hitler și a aliaților acestuia în componența armatelor Poloniei și URSS, a Canadei și Franței, a SUA și

Cehoslovaciei, în Oceanul Pacific și Atlantic.

Simbolul Zilei memoriei și reconcilierii și al Zilei Victoriei în numeroase țări ale Europei este macul roșu. Macul roșu (în engl. remembrance poppy) este simbolul internațional al memoriei victimelor Primului Război Mondial, iar mai târziu al victimelor tuturor conflictelor militare și civile începând din anul 1914. Simbolul macului este prezent și în tradiția folclorică ucraineană. Conform legendelor, macii înfloreau acolo unde a fost vărsat sânge căzăcesc.

În ultimii ani, zilele de 8 și 9 mai devin zile ale reconcilierii în interiorul societății ucrainene.

Cu fiecare an scade numărul conflictelor și acuzațiilor publice între adepții ideilor de stânga și de dreapta care deveniseră aproape o tradiție la marcarea Zilei Victoriei în anii '90-2000.

Probabil, că atâta timp cât între noi va mai fi măcar unul dintre veteranii aceluia cumplit război, noi nu trebuie să renunțăm la sărbătorirea Zilei Victoriei, la 9 mai. Căci pentru cei care au trăit cu adevărat toate greutățile și victoriile celui de-al Doilea Război Mondial această zi va rămâne pentru totdeauna în același timp una amară, veselă, tragică și măreață. Și cinstirea faptelor lor de vitejie la 9 mai este tot ceea ce puterea poate să facă.

Iar noi cei de astăzi și tânăra generație merită să ne alăturăm comunității europene care la 8 mai sărbătorește Victory in Europe Day fiindcă la 8 mai 1945, la ora Europei 23:01 a intrat în vigoare capitularea Germaniei naziste.

De aceea, în anii imediat următori, 8 și 9 mai trebuie să devină aceeași zi – Ziua Victoriei și a memoriei, reconcilierii și dreptății, credinței și tri-

umfului Binelui asupra răului. Și tot în aceste zile este bine să rememorăm istoria și lecțiile ei pentru a nu repeta greșelile ei. Cândva am fost învățați că a fost doar Marele Război al URSS împotriva Germaniei naziste. Având în vedere documentele oficiale actuale, există riscul ca pe nepoții noștri să-i învețe că nu a fost nicio agresiune a Rusiei împotriva Ucrainei, ci doar o operațiune antiteroristă în Est. Între cine și cine? Părinții noștri au fost învățați să nu observe faptul că al Doilea Război Mondial a început după împărțirea Poloniei între Germania și URSS. Ce se va scrie oare în manualele nepoților noștri despre Crimeea? Vorbindu-ne despre victoria din 1945 parcă uitau „din modestie“ să ne spună tot adevărul amar despre prețul plătit pentru obținerea ei. Nu am fost puși în situația de a ne întreba de ce URSS a cunoscut cele mai mari pierderi de vieți omenești. În cei 4 ani de război, din partea noastră au murit 25 de milioane de oameni, fiecărui nazist ucis revenindu-i peste 7 morți din rândul nostru. Prea scump ne-a costat această victorie...

În sfârșit, să nu uităm niciodată că oricât ar încerca să ne separe pe noi, oamenii acestui Pământ, prin ziduri și ideologii, prin războaie și trădări noi totuși trăim și purtăm propria răspundere pentru sămânța răului, a urii, neîncrederii, minciunii și dezbinării semănată... Trebuie să ținem minte și să învățăm lecția trecutului, dar să privim în viitor. Fiecare război are un sfârșit... Adâncă plecaciune apărătorilor în viață ai Patriei noastre și veșnică amintire celor căzuți...

Ambasada Ucrainei în România

La 6 mai a.c., la Iași, au avut loc festivități solemne dedicate Zilei memoriei și reconcilierii, care este marcată în Ucraina și în lume la data de 8 mai a fiecărui an. Ziua memoriei și reconcilierii, a fost instituită prin Legea Ucrainei „Cu privire la eternizarea victoriei asupra nazismului în cel de-al Doilea Război Mondial din anii 1939-1945“. Astfel, Ucraina a început o nouă tradiție de a sărbători 8 mai într-un spirit european al păstrării memoriei trecutului și al reconcilierii. Această sărbătoare nouă a fost instituită „pentru cinstirea eroismului poporului ucrainean, a contribuției remarcabile a acestuia la victoria coaliției antihitleriste în cel de-al Doilea Război Mondial, pentru exprimarea respectului față de toți luptătorii împotriva nazismului, pentru cinstirea memoriei

celor căzuți în luptă. În această zi se comemorează soldații „victime ale războiului, ale crimelor de război, ale deportărilor și ale crimelor împotriva umanității comise în timpul războiului“. Sloganul oficial al evenimentelor comemorative – „1939-1945. Ținem minte. Îvingem“. Noul simbol al Zilei memoriei și reconcilierii începând din 2014 este floarea de mac. Reprezentarea grafică este un fel de simbol: pe de o parte, ea reprezintă o floare de mac, pe de altă parte – o dără de sânge produsă de un glonț.

Reprezentanți ai Ambasadei Ucrainei la București, dl Ambasador Extraordinar și Pleni-

8 mai, Ziua memoriei și reconcilierii

potențiar al Ucrainei în România, Oleksandr Bankov, și consilierul său, dl Pavlo Rohovei, reprezentantul atașatilor militari ai Ambasadei Ucrainei în România, dl colonel Olchovskyi Gheorghii, împreună cu reprezentanți ai autorităților locale: prefectul de Iași, dl Marian Șerbescu, vicepreședintele Consiliului Județean Iași, dl Romeo Olteanu, primarul municipiului Iași, dl Mihai Chirica, reprezentantul garnizoanei Iași, membri ai Comitetului filialei Iași a UUR, Victor Hrihorciuc, Daniel Serdenciuc și Ioan Leiba s-au adunat la cimitirul „Eternitatea“ din Iași, în fața monumentului memorial al soldaților ucraineni, căzuți în cel de-al Doilea Război Mondial pentru apărarea integrității teritoriale a Ucrainei, la o ceremonie de depunere de coroane de flori și de a cinsti sacrificiul lor, faptele de vitejie pentru obținerea victoriei. La ceremonie au participat membri ai filialei Iași și alți invitați.

Festivitățile au început cu o slujbă de pomenire în memoria celor uciși în cel de-al Doilea Război Mondial, oficiată de preotul garnizoanei militare Iași. Ceremonia de depunere a coroanelor de flori a început după ce garda de onoare prezentă la eveniment a prezentat onorul. Reprezentanții instituțiilor și organizațiilor sus-menționate au depus coroane la monument și au ținut un moment de reculegere.

Având în vedere că până la următoarea acțiune din cadrul programului, pregătit de filiala noastră împreună cu organele locale, conducerea garni-

zoanei Iași și a Casei de Cultură a municipiului Iași „Mihai Ursache“ era încă timp suficient, acesta a fost folosit pentru o întâlnire interesantă și plină de conținut între delegația ucraineană și primarul municipiului Iași. La întâlnire au fost discutate aspecte actuale ale relațiilor dintre Ucraina și România. O atenție deosebită a fost acordată întrebărilor legate de cooperarea economică, culturală și umanitară la nivel regional, în special în cadrul proiectelor din Programul Operațional Comun Ucraina – România 2014-2020.

În continuarea programului, la galeria „Lăbirintul“ a Casei de Cultură „Mihai Ursache“ din Iași, a avut loc vernisajul expoziției de fotografie documentară „Ucraina în cel de-al Doilea Război Mondial“, în prezența Excelenței sale, dl Oleksandr Bankov, Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Ucrainei în România, a primarului municipiului Iași, Mihai Chirica, a președintelui filialei Iași a Uniunii Ucrainenilor din România, a altor oficialități și a unui public numeros, gazda fiind directorul Casei de Cultură „Mihai Ursache“, domnul Adi Cristi. Cu această ocazie persoanele sus-menționate au rostit scurte alocuțiuni în legătură cu evenimentul comemorat.

Vizita ambasadorului Ucrainei în România s-a încheiat cu o discuție interesantă și utilă între delegația ucraineană și prefectul de Iași, la sediul Prefecturii pe probleme de colaborare în diferite domenii și care sunt de interes pentru ambele părți.

Acțiunea care a avut loc la Iași, s-a dorit a fi un început în a cinsti cum se cuvine faptele de vitejie ale poporului ucrainean și de a exprima respectul nostru față de toți luptătorii împotriva nazismului, de a eterniza memoria ostașilor căzuți, a victimelor celui de-al Doilea Război Mondial.

Trebuie să păstrăm memoria trecutului nostru, să învățăm din lecțiile trecutului, dar să trăim în viitor. Fiecare război va avea un sfârșit...

Ne plecăm capetele în fața veteranilor în viață și veșnică pomenire celor căzuți... Fie ca pacea și înțelegerea să domnească pe pământul nostru.

*Victor HRIHORCIUC,
președintele filialei Iași a UUR*

Concurs de recitare a poeziei ucrainene, etapa județeană

Concursul de recitare a poeziei ucrainene este inițiat de Uniunea Ucrainenilor din România pentru școlile unde se predă limba ucraineană, la care participă elevi din toate clasele învățământului primar, gimnazial și liceal. Scopul acestui concurs este educarea elevilor în spiritul dragostei față de limba maternă, promovarea valorilor literaturii ucrainene în rândul elevilor și perfecționarea cunoștințelor de limba maternă.

În județul Suceava, acest concurs s-a desfășurat în data de 8 mai 2019, la Școala Gimnazială Bălcăuți, unde mulți elevi acumulează mereu multe premii la diferite activități. A fost prezentă și doamna director a școlii, care s-a bucurat de inițierea concursului la Bălcăuți, a urmărit cu mult interes desfășurarea lui, cu toate că nu cunoaște limba ucraineană, dar îi place să vadă

elevii interesați de limba lor maternă. Președintele UUR – filiala Suceava, domnul profesor Sauciu Ilie, împreună cu întregul comitet de conducere s-au ocupat de organizare și au desemnat următorul juriu format din: doamna Felicia Grigoraș, educatoare pensionară cu o vechime de 40 ani în învățământ, domnul profesor Eusebie Fraseniu, cu o vechime de 43 ani în învățământ și domnul Petru Șoiman, profesor de sport și conducătorul ansamblu „Kozaciok”.

Cei mai buni elevi, care iubesc limba maternă, au recitat versuri din diferiți autori ucraineni, dar mai mult din opera marelui poet ucrainean Taras Șevcenko. Elevii din clasele 0-III au recitat versuri specifice vârstei lor, cei din clasa a IV-a au recitat și au citit un text la prima vedere, iar începând cu clasa a V-a au recitat, au citit la prima vedere și au rezumat cele citite, ba chiar au purtat și dialog cu domnul profesor E. Fraseniu.

Au fost prezenți elevi din diferite școli ale județului Suceava unde se predă limba ucraineană: Siret, Suceava, Rădăuți, Bălcăuți, Negostina, Călinești-Cuparencu, Călinești-Enache, Milișăuți, Gropeni, Ulma-Lupcina. Acești elevi au fost însoțiți și pregătiți de următorii profesori: Crainiciu Antoneta, Știubianu Anca, Fraseniu Diana, Carpiac Mirabela, Cârstean Narcisa, Zaharie Maria, Mihoc Lucia, Mândrișteanu Loredana, Șutac Nicolai, Mititel Lili, Răuțu Irina și Ștefan Georgeta. Criteriile după care s-a făcut jurizarea au fost următoarele: recitare, dicție, interpretare artistică, intonație, gesturi adecvate, costumație, citirea unui text la prima vedere, scurt rezumat pe marginea textului citit.

Limba ucraineană este foarte importantă pentru cei care o vorbesc acasă, la școală, de aceea și unii elevi care s-au prezentat la acest concurs au dovedit că iubesc limba lor maternă și o respectă. Unii dintre ei au recitat cu emoții puternice, au dovedit că citesc bine, mai ales cei din învățământul liceal. Pentru destinderea atmosferei, între recitări s-au auzit și câteva cântece ucrainene. Cei mai buni recitatori și iubitori ai limbii materne au fost apreciați cu premiul I și vor participa la etapa națională a concursului, în data de

17-19 mai 2019, la Sighetu Marmăției. Acești elevi sunt următorii: Martiniuc Nicoleta, clasa 0, Călinești-Enache; Humeniuc Amalia, clasa I-a, Bălcăuți; Cozariuc Alexandru, clasa a II-a, Negostina; Maciuc Emanuel, clasa a III-a, Bălcăuți; Slusariuc Sorina Maria, clasa a IV-a, Călinești-Enache; Fraseniu Carina, clasa a V-a, Negostina; Torac Ionela, clasa a VI-a, Ulma-Lupcina; Șoiman Ana, clasa a VII-a, Bălcăuți; Coroamă Rodica, clasa a VIII-a, Bălcăuți; Perijoc Gabriela Iuliana, clasa a IX-a, Siret; Bruja Afanasii, clasa a X-a, Suceava; Costi Cosmin, clasa a XI-a, Siret; Costiuc Cezara, clasa a XII-a, Rădăuți.

Acești elevi, însoțiți de profesorii lor, vor concursa cu alți elevi iubitori ai limbii materne din țară, la Sighet. Pentru răsplata elevilor, UUR a promis premii substanțiale, însoțite și de o frumoasă excursie în Ucraina, la Odesa, împreună cu elevii olimpici la limba ucraineană. Această excursie va fi organizată în binemeritata vacanță de vară.

Elevii s-au prezentat onorabil, îmbrăcați în frumoasele costume populare ucrainene, dar întotdeauna este loc de mai bine. Să iubim limba noastră maternă, să iubim și limba de stat a țării în care trăim, să citim mai mult și atunci vom dovedi că suntem mai înțelepți și mai bogați spiritual și sufletește.

Felicia GRIGORAȘ

Studentii ucraineni care învață la instituțiile din Iași ar putea beneficia de sprijin din partea AIDROM

În ziua de 4 aprilie 2019, în sala de conferințe „Vasile Pogor” din cadrul Primăriei municipiului Iași s-a desfășurat conferința de informare și diseminare a proiectului „Integrarea străinilor cu ședere legală în societatea românească – o construcție comună” la care au fost invitați și reprezentanții minorităților naționale din Iași,

care ar putea beneficia de aceste facilități pentru cetățenii din țările lor de origine (studenți sau alte categorii de persoane) și care se află legal pe teritoriul României. Acțiunea a fost organizată de fundația ICAR în parteneriat cu Asociația Ecumenică a Bisericilor din România AIDROM și cu alte instituții implicate în acest proiect.

Proiectul are ca scop integrarea socială a beneficiarilor unei forme de protecție.

Obiectivul general al proiectului este contribuția la integrarea socială a beneficiarilor unei forme de protecție și a străinilor cu ședere legală în România prin consolidarea unui model de integrare regională conform cerințelor Programului Național – Fondul pentru Azil, Migrație și Integrare. Iar printre obiectivele specifice ale proiectului sunt:

– Contribuția la integrarea în societatea românească a beneficiarilor de protecție internațională și a resortisanților țărilor terțe cu ședere

legală din județele Suceava, Botoșani, Neamț și Iași;

– Promovarea unui mediu favorabil procesului de integrare prin diseminarea de informații relevante și întărirea dialogului dintre toți actorii regionali implicați.

În cuvântul subsemnatului am prezentat situația studenților din Ucraina, care învață în instituțiile de învățământ superior din Iași, faptul că în anii precedenți unii dintre ei au beneficiat de sprijin din partea organizației pentru rezolvarea unor probleme specifice (de la asistență juridică și până la rezolvarea unor probleme punctuale) și ne-am manifestat disponibilitatea de a colabora în continuare în limitele atribuțiilor și a mandatului ce-l vom primi pentru fiecare acțiune în parte. Am propus să se analizeze posibilitatea ca în viitor să se organizeze tabere pentru copiii militarilor ucraineni implicați în acțiunile militare și care au avut de suferit. Organizatorii au răspuns că vor analiza această propunere și dacă va fi posibil în cadrul acestui proiect sau al altor proiecte să prevadă și astfel de acțiuni. Informațiile și materialele obținute, precum și datele de contact ale reprezentanților instituțiilor implicate, vor fi puse la dispoziția studenților ucraineni, la una dintre acțiunile noastre viitoare, pentru a beneficia de sprijinul necesar acolo unde situația va impune și legea va permite.

*Victor HRIHORCIUC,
președintele filialei Iași a UUR*

Concursul județean de recitare a poeziei ucrainene

La data de 13 aprilie 2019, în localitatea Rona de Sus s-a desfășurat cea de-a XX-a ediție a Concursului de recitare a poeziei ucrainene, etapa județeană, organizată de filiala Maramureș a Uniunii Ucrainenilor din România, la care au luat parte elevi din școlile maramureșene în care se studiază limba și literatura ucraineană.

Concursul a constat în prezentarea costumelor tradiționale cu care erau îmbrăcați elevii, citirea unui fragment literar adecvat vârstei și studiului limbii și literaturii ucrainene, recitarea unui fragment sau a unei poezii în limba ucraineană. Elevii au fost împărțiți în două grupe de vârstă: 6-12 ani și 13-18 ani, pentru fiecare grupă fiind constituită o comisie.

Această acțiune a fost realizată în colaborare cu IȘJ Maramureș, reprezentant doamna inspector, profesor Simona Malearciuc, școlile localităților maramureșene în care locuiesc etnici ucraineni, la inițiativa UUR Maramureș, reprezentant președintele filialei, profesor Miroslav Petrețchi.

Concurenții și toți cei prezenți: directori de școli, profesori, elevi, părinți au fost felicitați de președintele UUR, deputatul Nicolae Miroslav Petrețchi.

În urma întrecerii, tuturor elevilor le-au fost înmânate diplome, premii, mențiuni, pixuri, calendare. De asemenea, profesorii care i-au pregătit, dar și directorii școlilor de proveniență au fost recompensați cu diplome, cărți ale scriitorilor ucraineni din România, pixuri, calendare.

Iată premiile obținute de elevi, pe clase:

Clasa pregătitoare

Premiul I: Semeniuc Sacha, Școala Gimnazială Rona de Sus, prof. Olea Brumar Malearciuc; Brumar-Malearciuc Alesia, Școala Gimnazială Crăciunești, prof. Ana Boțoc-Malearciuc.

Premiul II: Șteți Alexandra, Școala Gimnazială Remeți, prof. Ana-Maria Covaci.

Premiul III: Dutciuc Sorina-Maria, Școala Gimnazială Crăciunești, Structura Lunca la Tisa, prof. Mariana Clemcovici; Stuleanic Valentina, Școala Gimnazială Nr.4 Poienile de sub Munte, Structura, prof. Slauca Boiciuc.

Mențiune: Iurcea Cristian, Școala Gimnazială

Valea Vișului, Structura Bistra, prof. Mariana Clemcovici.

Clasa I

Premiul I: Prodaniuc Denisa-Larisa, Școala Gimnazială Rona de Sus, prof. Larisa Petrețchi.

Premiul II: Romaniuc Rebeca-Paula, Școala Gimnazială Crăciunești, prof. Ana Boțoc-Malearciuc.

Premiul III: Covaci Cristian, Școala Gimnazială Remeți, prof. Ana-Maria Covaci.

Mențiune: Bodnar Ana-Elisabeta, Liceul Tehnologic Ruscova, prof. Ana Sauca; Brotnei Vasile, Liceul Tehnologic Repedea, prof. Ioan Ruseniuc; Hanțig Yasmina, Școala Gimnazială Nr.4 Poienile de sub Munte, Structura, prof. Slauca Boiciuc.

Clasa a II-a

Premiul I: Matyicsuk Delia, Școala Gimnazială Crăciunești, prof. Ana Boțoc-Malearciuc.

Premiul II: Șofineți Mădălina, Școala Gimnazială Remeți, prof. Livia Roman; Lavița Mălina-Tatiana, Școala Gimnazială Rona de Sus, prof. Olea Brumar Malearciuc.

Premiul III: Martiniuc Anca-Larisa, Școala Gimnazială Crasna Vișului, prof. Anca Glodean; Rus Anamaria, Liceul Tehnologic Ruscova, prof. Mariana Dobroțchi; Țiudic Daria-Maria, Liceul Tehnologic Repedea, prof. Ioan Ruseniuc; Labici Alexandra, Școala Gimnazială Nr.4 Poienile de sub Munte, Structura, prof. Larisa Culineac.

Mențiune: Miculaiciuc V. Dochia, Școala Gimnazială Nr.4 Poienile de sub Munte, Structura, prof. Larisa Culineac.

Clasa a III-a

Premiul I: Bohar Ionela, Liceul Tehnologic Poienile de sub Munte, prof. Mirela Semeniuc; Colopelnic Simina, Școala Gimnazială Remeți, prof. Livia Roman.

Premiul II: Sorici Paula, Liceul Tehnologic Ruscova, prof. Veronica Oncia.

Premiul III: Iurcea Sofia Ana, Școala Gimnazială Valea Vișului, Structura Bistra, prof. Nicolae Dutca; Lavruc Mălina, Școala Gimnazială Rona de Sus, prof. Olea Brumar Malearciuc; Surduc Diana-Maria, Școala Gimnazială Crăciunești, prof. Ana Boțoc-Malearciuc.

Mențiune: Carpa Ionela, Școala Gimnazială Nr.4 Poienile de sub Munte, Structura, prof. Anatol Fuzesy; Recală Marta-Daria, Liceul Tehnologic Repedea, prof. Ioan Ruseniuc.

Clasa a IV-a

Premiul I: Curac Daria, Liceul Tehnologic Poienile de sub Munte, prof. Mirela Semeniuc.

Premiul II: Țifrac Diana, Școala Gimnazială Rona de Sus, prof. Olea Brumar Malearciuc; Recală Darius-Andrei, Liceul Tehnologic Repedea, prof. Ioan Ruseniuc.

Premiul III: Dutciuc Bianca, Școala Gimnazială Valea Vișului, Structura Bistra, prof. Mariana Clemcovici; Tiuc Ioan, Școala Gimnazială Remeți, prof. Maria Ștefan; Rusnak Paula-Anamaria, Școala Gimnazială Crăciunești,

Structura Lunca la Tisa, prof. Galina Hreniuc.

Mențiune: Moroz Alessandru, Liceul Tehnologic Ruscova, prof. Ana Sauca; Mascaliuc Maria, Școala Gimnazială Crasna Vișului, prof. Viorica Coroli; Stuleanic Maria, Școala Gimnazială Nr.3 Cvasnița Poieni, prof. Ioan Miculaiciuc.

Clasa a V-a

Premiul I: Iavoroschi Marian, Școala Gimnazială Valea Vișului, prof. Mihaela Rusnak.

Premiul II: Dubovici Letiția, Școala Gimnazială Remeți, prof. Livia Roman.

Premiul III: Traista Elvira, Școala Gimnazială Crăciunești, prof. Simona Malearciuc.

Mențiune: Miculaiciuc Ioana, Liceul Tehnologic Poienile de sub Munte, prof. Mirela Semeniuc.

Participanți: Ferțadi Sonia-Lavinia, Școala Gimnazială Nr.3 Cvasnița Poieni, prof. Liliana Kubaș; Volosin Ioana, Școala Gimnazială Nr.2 Poienile de sub Munte, prof. Maria Pleș; Dunca Crina-Maria, Liceul Tehnologic Repedea, prof. Adrian Csinar; Botiz Mihai-Alexandru, Liceul Tehnologic Ruscova, prof. Mariana Dobroțchi; Savu Sanda-Giorgiana, Școala Gimnazială Crasna Vișului, Structura Maidan, prof. Viorica Coroli; Boiciuc Vasile, Școala Gimnazială Valea Vișului, Structura Bistra, prof. Nicolae Dutca; Boiciuc Alisia, Școala Gimnazială Rona de Sus, prof. Iuliana Bobota; Mașnița Ștefania, Școala Gimnazială Nr.4 Poienile de sub Munte, Struc-

tura, prof. Ana Rădoi; Mesaroș Andreea-Nicoleta, Școala Gimnazială Crăciunești, Structura Lunca la Tisa, prof. Mariana Clemcovici.

Clasa a VI-a

Premiul I: Rohnean Patricia, Liceul Tehnologic Ruscova, prof. Mariana Dobroțchi.

Premiul II: Bilan Bianca Ana-Maria, Liceul Tehnologic Poienile de sub Munte, prof. Liliana Kubas.

Premiul III: Boiciuc Lucas, Școala Gimnazială Valea Vișului, prof. Mihaela Rusnak.

Mențiune: Boicsuk Mara-Gheorghina, Școala Gimnazială Valea Vișului, Str. Bistra, prof. Nicolae Dutca.

Participanți: Clemcovici Iasmina-Maria, Școala Gimnazială Crăciunești, Structura Lunca la Tisa, prof. Mariana Clemcovici; Tatarin Ana, Liceul Tehnologic Poienile de sub Munte, prof. Maria Iurcea; Pop Ana, Liceul Tehnologic Repedea, prof. Adrian Csinar.

Clasa a VII-a

Premiul I: Iavoroschi Maria, Școala Gimnazială Valea Vișului, prof. Mihaela Rusnak.

Premiul II: Manoleac Casian-Ruslan, Școala Gimnazială Crăciunești, Structura Lunca la Tisa, prof. Mariana Clemcovici.

(Continuare în pagina a 7-a)

Iaroslava ȘTELIAC,
corespondent de presă

Valorificarea gastronomiei ucrainene la Rona de Sus

În luna aprilie 2019, în comuna Rona de Sus, Maramureș a poposit un grup de studenți. Erau în practica de documentare pe teren, asociată celei de a treia ediții a practicii de planificare teritorială desfășurată în Țara Maramureșului.

Studenții, aparținând Facultății de Geografie din cadrul Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, au fost însoțiți de coordonatori, cadre didactice Gheorghe Hognogi, Lelia Popp, Ibolya Torok, Simona Mălăescu și Ana Maria Pop. Practica de o săptămână a cuprins 5 localități: Sighetu Marmăției, Săpânța, Rona de Sus, Iapa, Bârsana și Câmpulung la Tisa.

Tematica practicii din acest an s-a axat pe surprinderea câtorva ipostaze ale multiculturalismu-

lui într-un teritoriu cu materializări vizibile ale conviețuirii și interferenței mai multor etnii.

Unul dintre proiectele studenților s-a intitulat „Valorificarea gastronomiei ucrainene”. Studiu de caz Pensiunea „Poiana Cornet” din Rona de

Sus. Așa, miercuri, 17 aprilie 2019, la Rona de Sus a sosit grupul de 24 de studenți și 5 elevi (din județul Maramureș, cu rezultate excepționale la geografie – participări la olimpiade). Imediat toți au pornit pe teren, prin comună pentru a se documenta asupra obiceiurilor și mai ales asupra mâncărilor tradiționale ucrainene din această comună. La ora 13, toți s-au adunat la Pensiunea „Poiana Cornet”, ai cărei proprietari au facilitat aceas-

tă întâlnire cu reprezentanții comunei.

Studenții și profesorii lor au fost salutați de directorul Școlii Gimnaziale din Rona de Sus,

prof. Loredana Lușcan, care a prezentat pe cei care vor vorbi despre comuna Rona de Sus. Înv. Ileana Dan a povestit celor prezenți despre așezarea, istoria și cultura comunei Rona de Sus. Prof. Elek Oprișan a prezentat

învățământul și portul locuitorilor comunei. Despre datini și obiceiuri din Rona de Sus, mai ales privind gastronomia ucraineană locală a vorbit prof. Maria Oprișan, prezentând „Monografia comunei Rona de Sus”, editată în anul 2010 cu ocazia sărbătoririi a 650 de ani de atestare documentară a localității, la care toți trei au fost coautori.

Studenții au pus întrebări privind expresiile pe care le-au întâlnit și noi le-am lămurit. În încheiere, menajera pensiunii Ionela Lavriuc Popovici a prezentat expoziția cu mâncăruri tradiționale ucrainene din Rona de Sus, la fel cu îmbrăcăminte tradițională. Studenții au înregistrat luările

de cuvânt, au făcut fotografii. După o fotografie comună în fața pensiunii studenții împreună cu profesorii au mulțumit gazdelor și încărcăți cu noi cunoștințe despre gastronomia ucraineană, obiceiuri și portul din Rona de Sus, au plecat la alte comune.

Și a urmat marea sărbătoare religioasă Paștele pentru care fiecare familie din Rona de Sus, ca și din alte comune ucrainene, au pregătit coșuri cu pască și alte mâncăruri tradiționale spre a le duce la sfințit lângă biserică.

Martți, 30 aprilie 2019, ansamblurile artistice din localitatea Rona de Sus și Remeți ale filialei Maramureș a UUR au participat la cea de-a VI-a ediție a evenimentului „Paști în Maramureș” organizată de Primăria

Sighetu Marmăției și deputatul Nicolae Miroslov Petrețchi, președintele UUR. Și aici cei din Rona de Sus au adus coșuri cu mâncăruri tradiționale de Paști, oferind oaspeților.

Ileana DAN

Concursul județean de recitare a poeziei ucrainene

(Urmare din pagina a 6-a)

Premiul III: Lontea Larisa, Școala Gimnazială Remeți, prof. Livia Roman.

Mențiuni: Clipei Tatiana-Oana, Școala Gimnazială Crasna Vișeuului, prof. Anca Glodean;

Participanți: Stuleanic Ana Maria, Școala Gimnazială Nr.4 Poienile de sub Munte, Structura, prof. Maria Pleș; Ferțadi Alessandra, Liceul Tehnologic Repedeș, prof. Adrian Csinar;

Boiciuc Ionela, Școala Gimnazială Valea Vișeuului, Str. Bistra, prof. Nicolae Dutca; Malyarciuc Vasile Alexandru, Școala Gimnazială Crăciunești, prof. Simona Malearciuc.

Clasa a VIII-a

Premiul I: Celeniuc Crina-Georgiana, Școala Gimnazială Rona de Sus, prof. Iuliana Bobota.

Premiul II: Tiuc Daria, Școala Gimnazială Remeți, prof. Ana Maria Covaci.

Premiul III: Danko Mihaela, Liceul Tehnologic Poienile de sub Munte, prof. Mirela Semeniuc.

Mențiuni: Dorotchi Irina, Școala Gimnazială Valea Vișeuului, prof. Mihaela Rusnak.

Participanți: Miculaiciuc Maria, Școala Gimnazială Nr.4 Poienile de sub Munte, Structura, prof. Maria Iurcea; Crasiuc Denisa-Patrisia, Liceul Tehnologic Repedeș, prof. Adrian Csinar; Semcovici Rosalinda, Liceul Tehnologic Ruscova, prof. Mariana Dobrotchi; Sauciuc Carina, Școala Gimnazială Valea Vișeuului, Structura Bistra, prof. Nicolae Dutca.

Clasa a IX-a

Premiul I: Mesaroș Alexandra, Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko”, prof. Emilia Codrea.

Clasa a X-a

Premiul I: Șmuleac Emilio, Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko”, prof. Mihaela Kraucsuk.

Premiul II: Mateasciuc Petru, Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko”, prof. Mihaela Kraucsuk.

Clasa a XI-a

Premiul I: Leva Florica, Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko”, prof. Emilia Codrea.

Premiul II: Murșa Andreea, Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko”, prof. Emilia Codrea.

Clasa a XII-a

Premiul I: Perojuc Svetlana, Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko”, prof. Emilia Codrea.

Olimpiada națională de limba și literatura ucraineană maternă,

Olimpiada școlară este concursul valorilor, care aduce drept mărturie frumusețea și bogăția minților, exemplul talentului cultivat prin îndelungate perioade de efort, concentrare și antrenament cognitiv. Olimpiada este, așadar, momentul de confruntare dar și de glorie al elevilor și profesorilor, de bucurie al părinților și a comunităților de care aparțin elevii. În același timp, olimpiada facilitează elevilor apropierea de sine, de ceea ce ne face importanți pe fiecare dintre noi. Și ce ne apropie de sine și ne face importanți pe fiecare dintre noi, dacă nu identitatea noastră, identitate păstrată prin cultivarea limbii materne, a culturii poporului nostru, a tradițiilor și obiceiurilor preluate de la străbuni. Pe lângă educația formală, reprezentată de orele de limba maternă din cadrul școlii, olimpiadele și concursurile școlare pentru elevii minoritari, organizate de Ministerul Educației Naționale prin Inspectoratele Școlare Județene, reprezintă o formă de educație nonformală, prin care se sprijină perpetuarea limbii, culturii și spiritualității etniei respective. Limba și literatura reprezintă două componente extrem de importante în procesul de definire a unei etnie. Utilizând limba maternă, contribuim la conservarea și perpetuarea identității comunității din care facem parte, promovând, în același timp, întregul profil identitar, definit prin istorie și cultură, răsfrânt în gândurile, în iluziile, în dezideratele, în împlinirile și în neîmplinirile generațiilor întregi ai poporului ucrainean.

Locurilor cu profundă rezonanță istorică și culturală, precum Maramureșul, Suceava, Timișoara, Bucureștiul, Cluj-Napoca, care au găzduit edițiile din anii precedenți, li s-a alăturat anul acesta încă unul – Iașiul - spațiu al confluențelor etnice, culturale și spirituale, care a dăruit țării și lumii numeroase personalități, dintre care amintim pe Vasile Balș, pe Barbu Lăutaru, pe Dimitrie Gusti, pe Spiru Haret, pe Mihail Kogălniceanu, pe Ovidiu Lipan Tândărică, pe Alina Mungiu-Pippidi, pe Costache Negri, pe Octav Pancu-Iași, pe Margareta Pogonat, pe Raluca Ripan, pe Iosif Sava, pe Mihail Sturdza, pe Ionel Teodoreanu, pe Emil Gârleanu, pe Emil Racoviță și pe mulți, mulți alții. Astfel, în perioada 22-25 aprilie 2019, Ministerul Educației Naționale, prin Inspectoratul Școlar Județean Iași a organizat în parteneriat cu Uniunea Ucrainenilor din România (UUR), Primăria Municipiului Iași și Universitatea Națională de Arte „George Enescu” din Iași, la Liceul Teoretic de Informatică „Grigore Moisil” din Iași, etapa națională a celei de a XXVII-a ediții a Olimpiadei de limba și literatura ucraineană maternă. Competiția a debutat cu festivitatea de deschidere la 22 aprilie 2019, începând cu ora 16:00, în sala „Eduard Caudella” a Universității Naționale de Arte „George Enescu” din Iași, Casa Balș (Filarmonica Moldova Iași). La ceremonia de deschidere a olimpiadei au fost prezenți domnul Nicolae Miroslov Petrețchi, președintele Uniunii Ucrainenilor din România și deputat în Parlamentul României din partea minorității ucrainene, domnul Oleksandr Bankov, ambasadorul Ucrainei în România, doamna Aliona Bivolaru, lector universitar doctor la Universitatea din București, doamna Aurelia Simion, prorector al Universității Naționale de Arte „George Enescu” din Iași, domnul Bogdan Gabriel Bârzoii, inspector școlar general adjunct la Inspectoratul Școlar Județean Iași, Viorel Moțaș, inspector școlar pentru minorități, inspectori școlari din cadrul Inspectoratului Școlar Județean Iași, Elena Moțaș,

consilier pentru romi din cadrul Instituției prefectului Iași, Cristina Timofte, director al Liceului Teoretic de Informatică „Grigore Moisil” din Iași, membri ai comisiei centrale, președinți și vicepreședinți ai filialelor Uniunii Ucrainenilor din România din județele Maramureș – dl Miroslov Petrețchi, Suceava – dl Ilie Sauciu, Iași – dl Daniel Serdenciuc, Tulcea – dl Dumitru Cernencu, precum și profesorii însoțitori și elevii participanți. Evenimentul a fost moderat de doamna Elvira Codrea, consilier superior la Ministerul Educației Naționale și președintele executiv al Comisiei Centrale a Olimpiadei de limba și literatura ucraineană maternă. Oficialitățile

întreaga sa considerație pentru tot efortul depus și de toată susținerea Uniunii Ucrainenilor din România pentru buna desfășurare a studiului limbii ucrainene în România. De asemenea, a subliniat faptul că e imperios necesar ca toți factorii să se implice activ: elevi și părinți, inspectori școlari, profesori de limba ucraineană și directori de școli, reprezentanții UUR din teritoriu și și-a exprimat dorința ca la următoarele ediții ale olimpiadei să se regăsească participanți din toate județele în care se studiază limba maternă ucraineană. În cuvântul rostit dl Nicolae Miroslov Petrețchi a subliniat faptul că numai împreună, dascăli, elevi, părinți și reprezentanți ai autorităților pot păstra și promova pe mai departe limba maternă și pot contribui la îmbogățirea spirituală a etniei ucrainene. Ca deputat al minorității ucrainene în Parlamentul României, dl Nicolae Miroslov Petrețchi i-a asigurat pe cei prezenți că obiectivul țintă al mandatului său a fost și va rămâne în continuare păstrarea limbii materne, a culturii, a identității și demnității ucrainenilor din România și a dezvăluit celor prezenți surpriza organizată împreună cu domnul ambasador Oleksandr Bankov o tabără de vară la Odesa – Ucraina, pentru toți elevii participanți la olimpiadă. Pentru toți cei care urmăresc eforturile de autodesăvârșire, nu există perdanți în acest frumos și nobil joc intelectual, pentru că toți elevii prezenți în sală s-au calificat în finala acestei olimpiade, a ținut să precizeze domnul deputat Nicolae Miroslov Petrețchi.

În continuare, au fost invitați la cuvânt domnul Oleksandr Bankov, ambasadorul Ucrainei în România, doamna Aliona Bivolaru, lector universitar doctor la Universitatea din București și președinte al Comisiei Centrale, doamna Aurelia Simion, prorector al Universității Naționale de Arte „George Enescu” din Iași, gazda festivității de deschidere a celei de a XXVII-a ediții a Olimpiadei de limba și literatura ucraineană maternă, precum și doamna Cristina Timofte, director al Liceului Teoretic de Informatică „Grigore Moisil” din Iași, care împreună cu doi elevi a făcut o scurtă prezentare a liceului.

Momentul artistic a fost pregătit de doamna Aurelia Simion, prorectorul Universității Naționale de Arte „George Enescu” din Iași împreună cu soprana Eliza Paraschiva Solomon și de doamna profesor Mândrașteanu Loredana, interpretă de muzică ucraineană.

În urma clasamentului național, la această ediție au fost selectați 51 de elevi care studiază limba ucraineană ca limbă maternă în județele: Botoșani, Caraș-Severin, Maramureș, Suceava și Timiș. Proba scrisă a olimpiadei s-a desfășurat la Liceul Teoretic „Grigore Moisil” din Iași.

Inspectoratul Școlar Județean Iași a creat condiții excelente pentru desfășurarea Olimpiadei naționale de limba și literatura ucraineană maternă atât în ceea ce privește cazarea membrilor Comisiei Centrale și a elevilor, cât și în ceea ce privește oferirea condițiilor optime de desfășurare a probelor scrise și evaluarea lucrărilor la Liceul Teoretic de Informatică „Grigore Moisil” din Iași. Subiectele de examen au respectat programa școlară în vigoare și au fost elaborate de profesorii din Comisia Centrală: o variantă de către profesorii din județul Maramureș și o variantă de către profesorii din județul Suceava. Doamna președinte, lector universitar doctor Aliona Bivolaru, a verificat corectitudinea și acuratețea subiectelor și a făcut corecturile necesare, după care subiectele au fost parolate și arhivate.

prezente au ținut să le ureze bun venit tuturor participanților la această olimpiadă. Cuvântul de deschidere l-a avut domnul Bogdan Gabriel Bârzoii, inspector școlar general adjunct la Inspectoratul Școlar Județean Iași, care și-a exprimat bucuria de a fi gazda evenimentului, chiar dacă Inspectoratul Școlar Județean Iași nu organizează învățământ în limba ucraineană și a subliniat faptul că olimpiadele dedicate limbilor materne reprezintă mai ales prezervarea și dezvoltarea limbii materne de către noua generație, ceea ce reprezintă cel mai important lucru pentru fiecare etnie. Participarea la astfel de concursuri școlare nu trebuie văzută doar ca o experiență sau ca o provocare competițională, ci și ca o obligație firească pentru că ea reprezintă în realitate o condiție esențială pentru dezvoltarea personalității fiecăruia și un demers vital pentru păstrarea culturii etniei respective, a mai adăugat domnul inspector Bogdan Gabriel Bârzoii, laudând frumusețea costumelor tradiționale ucrainene, purtate cu mândrie de profesorii și elevii participanți. De asemenea, le-a urat elevilor succes, exprimându-și convingerea că sunt bine pregătiți și timp însoțit, astfel încât să poată vizita edificiile și locurile frumoase din Iași, un oraș cu profunde valențe culturale.

În continuare, domnul deputat în Parlamentul României și președinte al Uniunii Ucrainenilor din România, Nicolae Miroslov Petrețchi, i-a salutat pe gazde, pe invitați, pe profesorii și elevii participanți, cărora le-a urat succes și le-a mulțumit pentru modul în care păstrează, cultivă și perpetuează cuvântul matern, asigurându-i de

ediția a XXVII-a, 22-25 aprilie, Iași

În dimineața zilei de examen, domnul secretar al comisiei a extras câte o variantă pentru fiecare clasă, astfel: pentru clasele a VII-a și a VIII-a au fost extrase variantele propuse de către profesoarele Mihoc Lucia și Fraseniu Diana Emanuela din județul Suceava, iar pentru toate cele patru clase de liceu au fost extrase variantele propuse de profesoarele Malearciuc Simona și Codrea Emilia din județul Maramureș. Lucrările elevilor au fost evaluate în echipe de câte doi profesori din Comisia Centrală care nu au avut elevi în competiție la clasele respective, astfel: profesorele Mihoc Lucia și Codrea Emilia au evaluat și au notat lucrările elevilor din cele două clase de gimnaziu iar profesorii Malearciuc Simona, Bobic Livia, Fraseniu Diana Emanuela și Bobic Mihai au evaluat și notat lucrările elevilor din cele patru clase de liceu, respectând cu strictețe Metodologia-cadru și Regulamentul specific. Pentru efortul depus, membrii Comisiei Centrale au fost răsplătiți de către UUR cu câte o tabletă Samsung Galaxy.

Aspectul competițional a fost armonios îmbinat cu activități cultural-educative de vizitare a obiectivelor turistice din centrul istoric Iași și zona Copou. Astfel, elevii și profesorii însoțitori au avut ocazia să viziteze Palatul Culturii din Iași, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, cu Sala Pașilor Pierduți, faimoasă atât pentru frumusețea ei, cât și pentru cel care a pictat-o, care a pus „pete de albastru peste o întreagă epocă”, pictorul Sabin Bălașa, Biblioteca Centrală Universitară „Mihai Eminescu”, Bojdeuca lui Ion Creangă, Muzeul Unirii, Pietonalul „Ștefan cel Mare”, Parcul Copou cu Teiul lui Eminescu și Muzeul „Mihai Eminescu”, biserici și catedrale.

Festivitatea de premiere a avut loc miercuri, 24 aprilie 2019, la ora 16:00, la Universitatea Națională de Arte „George Enescu” din Iași, în sala „Eduard Caudella”.

Toți profesorii și elevii participanți au primit diplome de participare și mape din partea IȘJ Iași, cărți, agende, calendare și pixuri din partea UUR și cărți din partea Editurii Polirom. Primăria Iași a acordat două premii speciale în valoare de 125 de lei fiecare și premii de participare pentru toți elevii în valoare de câte 50 de lei fiecare. Din bugetul Ministerului Educației Naționale a fost alocată Inspectoratului Școlar Județean Iași, suma totală de 23343 lei pentru Olimpiada de limba și literatura ucraineană maternă, reprezentând cheltuieli de organizare, masă și cazare pentru elevii participanți și profesorii însoțitori și pentru acordarea a 18 premii, din care: 6 premii I în valoare de 150 de lei fiecare, 6 premii II în valoare de 115 lei fiecare, 6 premii III în valoare de 85 de lei fiecare și 8 mențiuni în valoare de 65 de lei fiecare. Cheltuielile de transport, cazare și masă pentru membrii, din învățământul preuniversitar, ai Comisiei Centrale, au fost suportate de către inspectoratele școlare de la care proveneau aceștia, din sumele alocate de MEN pentru astfel de acțiuni. La această sumă s-a adăugat și contribuția IȘJ Iași, dar cel mai consistent sprijin financiar acordat în organizarea acestui concurs fiind cel al UUR, concretizat în premii acordate elevilor premiați și elevilor participanți, premii acordate profesorilor din Comisia Centrală și premii acordate profesorilor ai căror elevi au fost premiați la olimpiada națională, completarea sumei alocate de minister pentru masa profesori-

rilor din Comisia Centrală și a invitaților, precum și transportul, masa și cazarea președinților Comisiei Centrale. Astfel, elevii care au obținut premiul I au primit din partea UUR câte un ceas Smatwach 3 G Myra mg 9506, cei care au obținut premiul II – câte un ceas Smatwach IPSKOBY, cei care au obținut premiul III – câte un ceas Smatwach G6, cei care au obținut mențiune – câte un ceas +telefon IUNIGT08. De asemenea, ceilalți elevi care nu au obținut nici un premiu au fost recompensați de către UUR, pentru participare, cu un premiu de 50 de lei.

Elevii care au obținut Premiul I sunt: Șoiman Ana, Școala Gimnazială Bălcăuți, clasa a VII-a; Semeniuc Alexandra Paula, Școala Gimnazială Valea Vișeuului, clasa a VIII-a; Grigoraș Cezara Florina, Colegiul Tehnic Lațcu Vodă Siret, clasa a IX-a; Bruja Afanasii, Seminarul Liceal Ortodox

„Mitropolitul Dosoftei” Suceava, clasa a X-a; Cozaciuc Denisa Lorena, Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” Siret clasa a XI-a; Schipor Cesara Nicoleta, Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” Siret clasa a XII-a.

Elevii care au obținut Premiul II sunt: Iavorschi Maria, Școala Gimnazială Valea Vișeuului, clasa a VII-a; Celeniuc Crina Georgiana, Școala Gimnazială Rona de Sus, clasa a VIII-a; Ștefi Daria Andreea, Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” Sighetu Marmăției, clasa a IX-a; Șoiman Natașa, Colegiul Național „Petru Rareș” Suceava, clasa a X-a; Shkraba Dmytro, Seminarul Liceal Ortodox „Mitropolitul Dosoftei” Suceava, clasa a XI-a; Cureliuc Emanuela, Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” Siret, clasa a XII-a.

Elevii care au obținut Premiul III sunt: Clipsei Tatiana Oana, Școala Gimnazială Crasna Vișeuului, clasa a VII-a; Balea Petru Gabriel, Școala Gimnazială Valea Vișeuului, clasa a VIII-a; Șofineț Sergiu Cristian, Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” Sighetu Marmăției, clasa a IX-a; Oștepec Alex, Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” Siret, clasa a X-a; Lontea Lavinia, Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” Sighetu Marmăției, clasa a XI-a; Ciobaniuc Tabita, Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” Siret, clasa a XII-a.

Elevii care au obținut Mențiune sunt: Balea Ionuț Marian, Școala Gimnazială Valea Vișeuului, clasa a VII-a; Lupșac Roxana, Școala Gimnazială Valea Vișeuului, clasa a VII-a; Felic Cristian

Florian, Școala Gimnazială Rona de Sus, clasa a VIII-a; Buciuta Maria, Școala Gimnazială Știuca, clasa a VIII-a; Petrașuc Nicoleta Emilia, Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” Siret, clasa a X-a; Hatezh Varvara, Colegiul Național „Mihai Eminescu” Suceava, clasa a XI-a; Boiciuc Mariana Anca, Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” Sighetu Marmăției, clasa a XII-a; Iurcuț Volodea Iura, Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” Sighetu Marmăției, clasa a XII-a.

Ca la orice competiție care se respectă, în spatele jucătorilor se află antrenorii. Nimeni nu contestă faptul că și în cel de-al doilea eșalon se desfășoară o competiție poate la fel de aprigă precum cea dintre elevi. Fiecare profesor respiră la unison cu elevii pe care i-a modelat și inițiat, trăind cu aceeași intensitate succesele și eșecurile. Pentru efortul lor, profesorii, ai căror elevi au obținut premii și mențiuni la olimpiadă, au primit din partea UUR câte o tabletă Samsung Galaxy. Câte o tabletă Samsung Galaxy au primit și 3 dintre profesorii însoțitori.

Limba ucraineană maternă este limba unei importante minorități din România, a treia în ierarhia limbilor minorităților naționale din România. Ministerul Educației Naționale prin Direcția Minorități, organizează anual olimpiade de limbi materne pentru minoritățile din România care au învățământ în limba maternă. Problema este că nu toate Inspectoratele Școlare Județene doresc sau dispun de fonduri necesare ca să organizeze, pe lângă celelalte olimpiade pe discipline și olimpiadele pentru minorități. Asemenea discuții există și vor exista, însă vreau să apreciez cu atât mai mult, organizarea Olimpiadei naționale de limba și literatura ucraineană la Iași, un județ în care nu există studiul limbii ucrainene, să mulțumesc în acest sens gazdelor, conducerii Inspectoratului Școlar Județean Iași, Primăriei Municipiului Iași, corpului academic al Universității Naționale de Arte „George Enescu” din Iași, conducerii Liceului Teoretic de Informatică „Grigore Moisil” din Iași și în mod special doamnei director Cristina Timofte, profesorilor și inspectorilor implicați. Vreau să subliniez faptul că toți elevii participanți la acest concurs sunt câștigători, indiferent de premiile obținute, deoarece motivul participării la acest concurs este sentimentul apartenenței la etnia ucraineană și dragostea pentru limba, literatura și cultura poporului ucrainean. Doresc să le transmit tuturor elevilor să-și păstreze plăcerea de a citi și aș vrea să cred că măcar unul dintre ei va face din literatură o profesie. Nu trebuie să fie mulți nici cei care participă la olimpiadă, fiindcă prin excelență ideea de olimpiadă presupune performanță. Obiectiv privind lucrurile, nu trebuie să căutăm în toți elevii de liceu mari iubitori de literatură, fiindcă pasiunile și interesele lor sunt diferite. Dar între cei care iubesc literatura aș vrea să cred că va fi unul, măcar, care va face din ea o profesie. Aș vrea să cred că va putea trăi scriind-o dar și interpretând-o, și mai ales, învățându-i pe alții să o iubească.

De asemenea, se cuvine să mulțumesc în mod special dlui Nicolae Miroslov Petrețchi, președinte al Uniunii Ucrainenilor din România și deputat în Parlamentul României din partea minorității ucrainene pentru tot sprijinul acordat atât moral, cât și financiar, precum și pentru prezența dumnealui la toate edițiile de până acum, prezență care ne onorează, dar în același timp ne și motivează.

Elvira CODREA,
consilier superior Ministerul Educației
Naționale,
președinta Comisiei pentru educație UUR

La 30 aprilie 2019, în a treia zi de Paști, Primăria municipiului Sighetu Marmăției a organizat a VI-a ediție „Paști în Maramureș“ la Muzeul Satului Maramureșean din Sighetu Marmăției.

Muzeul Satului Maramureșean se află în orașul Sighetu Marmăției, județul Maramureș, pe Dealul Dobăieș, este un obiectiv turistic deschis în anul 1981 care grupează, în principal, o colecție de case specifice zonei Maramureșului. Muzeul cuprinde peste 30 de gospodării unele mobilate complet cu piese originale. Casele și gospodăriile sunt din toate zonele Maramureșu-

lui. Pe lângă gospodăriile românești au mai fost construite o locuință ucraineană, una maghiară și două case evreiești (în interiorul uneia fiind amenajată o sinagogă sătească). Biserica din lemn este cea mai veche construcție din muzeu (secolul al XVI-lea).

În această zonă deosebit de pitorească și frumoasă a avut loc ediția a VI-a „Paști în Maramureș“, organizată de Primăria Sighet la care au fost invitați reprezentanții autorităților locale din satele maramureșene, oficialități și oaspeți din

Șevcenko de la Negostina

Era în primăvara anului 1999, când o delegație de oameni de cultură din Ucraina a poposit la Negostina și a hotărât împreună cu ucrainenii din localitate să facă demersuri pentru amplasarea bustului poetului Taras Șevcenko. La Negostina, mereu soseau diferite delegații din Ucraina, se opreau mai ales la școală, la Căminul Cultural, pentru că aici găseau mulți iubitori ai culturii ucrainene, iubitori ai limbii materne. Negostina este un sat majoritar ucrainean, aici copiii învață la școală limba ucraineană, vorbesc cursiv două limbi și pot afirma că niciodată nu a fost întrerupt studiul limbii materne. Aici mereu au fost profesori, cadre didactice care au susținut și au menținut limba ucraineană chiar și pe vremea comunismului. Negostina a fost, este și va fi mereu centrul ucrainenilor bucovineni și este foarte aproape de granița cu Ucraina, la 5,6 km. Orașul Cernăuți se află la aceeași distanță de Negostina ca și orașul Suceava și putem afirma că aici, la Negostina, este centrul cultural al ucrainenilor din zonă.

Paști în Maramureș

țară și de peste hotare. Primăria din Sighet a invitat și reprezentanți de la Uniunea Ucrainenilor din România, filiala Maramureș.

Dl președinte al filialei UUR Maramureș a hotărât împreună cu organizațiile UUR ca la această activitate să reprezinte UUR grupurile artistice de la Rona de Sus și Remeți. Spectacolul de cântece și dansuri populare a fost susținut de formațiile artistice din Oncești, ansamblul „Mara“ de la Casa de Cultură Sighetu Marmăției, ansamblul „Mugurelul“ Sighet, Anghelina Iovdi – Ucraina, Bârsana, Săliștea de Sus, grupul „Sigheteană“ al Centrului Cultural Sighet, Moisei, ansamblul „Dumbravienca“, Prešov – Slovacia, ansamblul „Novi Beograd“ – Belgrad, Serbia, ansamblul „Kaszebe“ – Chojnice, Polonia și grupurile UUR din Rona de Sus și Remeți.

Prestația ucrainenilor a fost foarte apreciată, ambele grupuri, femeile din Rona de Sus și copii din Remeți au avut evoluții pe scenă apreciate

și aplaudate de spectatori, iar prestația micuței și talentatei Simina Colopelnic cu vocea ei puternică, cristalină și plăcută a fost impresionantă, mult aplaudată și ovaționată.

Gospodinele din Rona de Sus au amenajat foarte frumos casa ucraineană adusă din Poienile de sub Munte cu cergi, costume populare, coșulețe, pască, ouă, unt, șuncă, cârnați, cozonac și multe altele. Merită apreciat acest lucru, ucrainenii nu au fost cu nimic mai prejos decât ceilalți, credem că amenajarea casei ucrainene a fost

Era foarte necesar să-l avem printre noi pe Marele Bard ucrainean, Taras Șevcenko. După multe demersuri și discuții, Ucraina a hotărât să ne dăruiască bustul marelui poet, ca să ne vegheze mai de aproape. În primăvara anului 1999, o delegație din Cernăuți a reușit să transporte peste graniță acest bust și l-au pus la mine în curte, deoarece eu sunt primul vecin cu Căminul Cultural, iar soțul meu pe atunci era director (acum e plecat dintre noi demult, dar el iubea foarte mult limba ucraineană și lupta pentru ea). Cu toții ne-am bucurat enorm și așa a stat toată vara, până în toamnă când din nou a sosit delegația ucraineană, cu muncitorii lor, iar în două săptămâni au reușit să amplaseze bustul lui Taras Șevcenko în fața frumosului Cămin Cultural, dar au adus și un pumn de țărână din Kaniv, pe care l-au pus sub bust, ca să se simtă ca la el acasă. Mare bucurie a fost pe vremea aceea la Negostina și odată cu muncitorii au sosit și doi renumiți profesori ucraineni, unul de muzică și un coregraf. În timp ce muncitorii lucrau afară, înăuntru se făceau repetiții și pregătiri pentru programul care urma să se desfășoare la dezvelirea bustului. Afară zideau, iar înăuntru răsunau cântece și dansuri ucrainene. Cei doi profesori au locuit la mine acasă, pe timpul repetițiilor. După ce au terminat lucrarea, muncitorii și câțiva buni ucraineni care au fost mereu alături de ei s-au

printre cele mai reușite.

La acest eveniment au participat dl Nicolae Miroslav Petrețchi cu soția și frumosul lor copilăș, dl Miroslav Petrețchi, președintele UUR, filiala Maramureș, dna Livia Roman, profesoară de limba ucraineană, îndrumătoarea grupului din Remeți și dl Pasenciuc Vasile, prim-vicepreședinte al UUR, președintele organizației locale a UUR Remeți.

Faptul că suntem invitați la asemenea manifestări confirmă că suntem apreciați și respectați, ucrainenii aducându-și contribuția la bunele relații între minoritățile din Maramureș care de

mii de ani trăiesc pe aceste meleaguri în bună înțelegere și respect reciproc.

Mulțumim organizațiilor pentru invitație, asigurându-i că întotdeauna vom face în așa fel, încât să nu ne facem de rușine naționalitatea, neamul românesc și țara atât în România, cât și peste hotare unde suntem invitați, reprezentând cu cinste și patriotism România.

*prof. Vasile PASENCIUC,
prim-vicepreședinte UUR*

fotografiat, ca să rămână amintire prima imagine a lui T. Șevcenko la Negostina, stând triumfal în fața Căminului Cultural.

Negostinenii au pregătit un mare și frumos festival al ucrainenilor, cu cântece și dansuri și multe versuri ale poetului. Au fost prezenți artiști din Ucraina, cât și din țara noastră, au fost prezenți oameni de seamă ai culturii ucrainene, doamna Iaroslava Colotelo, pe atunci consilier pe probleme etnice la Ministerul Culturii, care s-a preocupat îndeaproape de pregătirea evenimentului. Au fost prezenți oficialități locale și județene pe probleme culturale. La începutul lunii octombrie 1999, s-a desfășurat „Festivalul ucrainenilor“ cu prilejul dezvelirii bustului Marelui Bard ucrainean, Taras Șevcenko, la Negostina. Mulțimea de oameni a aplaudat îndelung, iar unii dintre ei s-au închinat, făcând cruce ca în fața lui Dumnezeu. Taras Șevcenko este mereu înconjurat de flori aduse și depuse în fața lui de diferite delegații, de diferite grupuri de ucraineni, de diferiți oameni de cultură ucraineni, de iubitorii limbii materne și se bucură că încă suntem mulți. De atunci Taras Șevcenko ne privește pe toți ucrainenii bucovineni, ne apără și ne ocrotește, dar în același timp dorește să fie pace, liniște și înțelegere între noi.

Felicia GRIGORAȘ

Învățăceii de azi – meșterii de mâine

Așteptat cu nerăbdare de către locuitorii orașului-stațiune Gura Humorului din județul Suceava, dar și de către numeroșii turiști, dintre care unii de peste hotare, care vizitează Bucovina în perioada Sărbătorilor Pascale, renumitul Târg de Paști, anul acesta s-a desfășurat marți, 16 aprilie. Organizat de către Primăria orașului Gura Humorului, Muzeul Obiceiurilor Populare cu sprijinul Consiliului Județean Suceava și al Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale, acest Târg tradițional, ajuns la a XXI-a ediție, a avut loc în incinta Muzeului local. Aici, într-un spațiu larg, și-au expus produsele artizanale meșterii populari în arta prelucrării lemnului, ceramicii, țesutului și cusutului și, mai ales, în cea a încondeierii (închistririi)

ouălor. Intotdeauna această secție a atras și atrage numărul cel mai mare de vizitatori. Nici nu este de mirare, deoarece arta încondeierii așa cum se obișnuiește a se spune – „la ea acasă” aici, în Bucovina.

Faima ouălor încondeiate, caracteristice îndeosebi meșterilor huțuli, a depășit demult hotarele țării, a ajuns să fie vestită și apreciată în lume. Dovada acestui fapt sunt numeroasele relatări în presa vremii, în expozițiile internaționale și comentariile făcute cu aceste ocazii. În zilele noastre, mijloacele moderne de informare în masă își aduc din plin contribuția la popularizarea acestei arte, la aprecierea talentului meșterilor populari și a creațiilor lor.

La Târgul de Paști de la Gura Humorului, și anul acesta, ca și la edițiile anterioare, au dominat prin prezența lor deja cunos-

cinți din Paltinu, situat în zona muntoasă a Bucovinei cu splendide peisaje montane care încântă privirea tuturor celor ce vizitează acest ținut, frumos în orice anotimp, având o paletă largă de culori, care inspiră și stimulează creația artistică a locuitorilor

Profesoara Gianina Sauciuc cu elevii săi

acelor meleaguri, îndeosebi a ouălor încondeiate. Merită să spunem și câteva cuvinte despre autorii (cu precădere autoarele) acestor creații

Elena și Paula Buhalo din Paltinu

artistice. Eu, personal, fiind un vizitator constant al acestui Târg, am avut ocazia să cunosc multe creatoare, îndeosebi din satul Paltinu, dar nu numai de acolo. Dintre acestea, unele având titlul de meșter popular, au devenit veterane, participând aproape la toate edițiile Târgului. Printre acestea merită a fi amintite câteva: Eudoșec Silvia, Vereha Elena, Iasinovschi Petronela, Chariuc Maria, Drajmici Filoteia, Fercal Lucreția, Ciuverca Aurelia, Fercal Valeria din Paltinu, dar și Palaghiciuc Violeta din Demăcușa (Moldovița), Todașcă Elena și Candrea Victoria din Poiana Stampei, Zinici Maria și Leuciuc Oresea din Rădăuți, Torac Elena din Brodina, Sauciuc Geneveva din Gemenea și multe altele – spațiul nu ne permite să le enumerăm pe toate. Multe din ele, la primele ediții erau încă tinere, chiar foarte tinere, iar acum sunt „în floarea vârstei”, unele deja chiar bune. Cândva veneau însoțite de copii, de obicei fetițe, unele sub zece ani, care erau abia în faza inițierii în tainele meșteșugului iar azi, la rândul lor, creează și expun la târguri și festivaluri produse proprii. Elocvent în acest sens este cazul copiilor doamnei Elena Torac, renumită încondeietoare din Brodina – frații gemeni Paula și Paul care acum se prezintă și ei cu frumoase ouă încondeiate, spre mândria mamei lor. Putem aminti și pe gemenii Andreea și Andrei Iasinovschi care

până nu demult încă erau novici, iar astăzi au produse proprii expuse în rând cu cele ale veteranilor, din care face parte și mama lor, Iasinovschi Petronela din Paltinu. Mai pot fi amintite și tinerele încondeietoare din familiile Buhalo și Sauciuc, tot din Paltinu și altele.

Faptul că tradiția încondeierii ouălor se păstrează și se transmite din generație în generație este îmbucurător. Tot elocvent în această privință este și cazul doamnei Sauciuc Geneveva din Gemenea care a transmis talentul și a învățat-o și pe fiica sa Sauciuc Gianina arta încondeierii, iar aceasta, la rândul său, este acum profesoară la Școala de Artă Populară „Ion Irimescu” – Școala Gimnazială Stulpicani, unde conduce cercul de elevi pe care-i învață arta încondeierii. La ediția din acest an, dumneaei s-a prezentat și cu un grup de 11 elevi novici având vârste cuprinse între 7 și 12 ani, care și-au prezentat „produsele” proprii frumos realizate, care le-au făcut cinste lor, dar mai ales celei care-i inițiază și îndrumă în această frumoasă artă. Din respect pentru fapta sa și din laudă pentru acești mici creatori, merită să le fie menționate numele: Lavinia Oblezniuc, Cosmațchi Teodora, Popa Denisa, Sorocian Iuliana, Horga Elena, Horga Daniel, Delia Iurniuc, Daliana Masichevici, Georgiana Ciuvercă, Ecaterina Belu și Cucu Maria. Toți aceștia sunt tinere, entuziaști și „puși pe fapte mari” – și suntem siguri că vor reuși sub îndrumarea competentă a profesoarei lor, doamna Sauciuc Gianina. După cum se vede, îndeosebi arta încondeierii ouălor în Bucovina a fost și rămâne în mâini sigure. Putem afirma cu toată convingerea că învățăceii de azi vor fi maeștrii de mâine, ducând mai departe tradiția încondeierii ouălor, care a devenit un brand al Bucovinei.

Ca și în cazul edițiilor anterioare, și anul acesta Târgul de Paști de la Gura Humorului s-a bucurat de succes, dovadă fiind și numărul mare de vizitatori, unii dintre ei, cu precădere turiști, venind în grupuri organizate în județul Suceava în aceste zile premergătoare Sărbătorilor Pascale. În foto-

Aurelia Ciuvercă din Paltinu

cutele încondeietoare din satul Paltinu – localitate cu populație majoritar huțulă – aparținând de comuna Vatra Moldoviței. Bineînțeles că au fost și creatori din alte localități ale județului: Dorna Candreni, Poiana Stampei, Gemenea, Rădăuți, Gura Humorului și altele, dar majoritatea au fost

grațiile prezente sunt câțiva participanți de la actuala ediție a Târgului, imaginile redând semnificativ diferențele de vârstă ale meșterilor actuali sau ale celor în devenire, adică prezentul și viitorul creatorilor acestei arte.

Iarema ONEȘCIUC

Alternativa educațională Step by step – o școală „altfel“

De mai bine de 20 de ani la Timișoara funcționează cu succes Școala „altfel“, adică alternativa educațională Step by step pentru clasele CP-IV. La început ea a funcționat în mai multe școli

din oraș, fiind un real ajutor pentru părinții copiilor care nu aveau posibilitatea să plece de la serviciu la ora prânzului pentru a-i lua pe aceștia de la școală și nici nu aveau posibilitatea să plătească pe cineva pentru acest lucru. Aici programul era până la ora 16.00, la prânz copiii având o masă caldă. Cu timpul a apărut sistemul „Școală după școală“ (After school), finanțat de părinți, bineînțeles, atunci și sistemul step by step a început să mai piardă teren, nefiind susținut în toate școlile. În această săptămână copiii clasei I, ai Școlii Gimnaziale nr. 20 Timișoara (elevii ai

căror învățătoare sunt), printre alte activități, au fost și la Radio Timișoara, unde au găsit gazde foarte primitoare, care, urmărind reacțiile micuților la tot ce aflau acolo, nu încetau să zâmbescă.

Iată ce a fost scris pe pagina de facebook a Radio Timișoara, după vizita micuțelor mele „buburuze“: „În această dimineață au fost în direct, probabil, cei mai veseli copii care ne-au vizitat în aceste zile! Să fie oare pentru că ei... nu primesc teme pentru acasă, fiind în sistemul „step-by-step“?”

Vă lăsăm singuri să găsiți un răspuns și, de ce nu, să vă întrebați dacă cealaltă extremă, copiii care primesc teme până când nu mai au timp nici să se

joace, este cheia unui viitor succes în viață!

Vedeți ce au avut de spus despre școala lor și „Școala altfel“ elevii clasei I de la Școala Gimnazială nr. 20 în emisiunea de folclor „Din suflet, pentru tine“, realizată astăzi de Maria Borțun-Popescu.

Aici buburuzele mele au cântat în direct un cântec îndrăgit de ele și nu prea cunoscut de alți

copii și anume „Primăvara e pe ram“ compus de prof. Ivan Liber pe versuri de Ion Ghera. În repertoriul lor mai este un cântec compus de Ivan Liber cu titlul „Ala-bala“. Aceași clasă a fost apoi în direct la „Bună dimineața, Vest!“, unde am aflat, ca de obicei, ce gusturi muzicale au cei mici. Mai mult, majoritatea fetelor au cântat piesa preferată (interpretată de Smiley și Feli) – scrie mai departe Radio Timișoara.

Vă invităm la serbarea noastră de sfârșit de an școlar pentru a vă „molipsi“ de bucuria și inocența acestor copii, dar și pentru a asculta cântece din repertoriul lor, atât compuse de compozitorul ucrainean, prof. Ivan Liber, dar și alte cântece pentru copii.

Simona LIBER-LĂNCRĂNAN

Încotro ne îndreptăm?

O caracteristică definitorie a secolului al XXI-lea este globalizarea. Aceasta își face simțite efectele în toate domeniile de activitate, inclusiv în ceea ce privește cultura. Goana nebunească după câștigul material a făcut ca profitul să fie pus înaintea culturii. Munca în cadrul altor comunități i-a „emancipat“ pe conaștrii noștri. În peregrinările lor prin lume, aceștia împrumută

forme care nu se potrivesc fondului nostru național pe care l-am moștenit de la înaintași. Acest fenomen a condus la o alterare a valorilor tradiționale ceea ce face ca această criză prin care trecem să se răsfrângă și asupra identității noastre naționale.

Tocmai de aceea, o componentă importantă a educației contemporane ar trebui să fie educația prin promovarea valorilor cultural-tradiționale, deoarece după cum spunea Augustin Buzura: „Nimic nu este mai important decât salvarea spi-

ritualității /identității unui popor“. Iar noi „...suntem și vom fi totdeauna neam de țărani. De aceea, destinul nostru ca neam, ca putere culturală, atârnă de cantitatea de aur curat ce se află în sufletul țaranului – creatorul și păstrătorul culturii populare, centru generator, binecuvântat și rodnic“ (Lucian Blaga).

În activitatea didactică e destul de complicat de abordat acest aspect. Pe de o parte, în tot ceea ce faci te bazezi pe experiența și amintirile proprii. Pe de altă parte, zi după zi interesul față de altfel de teme scade vertiginos. De multe ori dacă spui că un popor care nu-și cunoaște și apreciază trecutul este un popor fără viitor ești luat în derâdere de „progresiștii“ vremurilor noastre.

M-am încăpățânat și anul acesta să abordez o astfel de temă în săptămâna „Școala altfel“. Acest tip de activitate necesită și o implicare majoră din partea părinților. Care anul acesta a fost sub limita așteptărilor.

Suntem o îngemănare de două culturi: română și ucraineană. Suntem atât de bogați, dar din păcate atât de inconștienți... Uitam sau poate n-am fost conștienți niciodată de faptul că identitatea și conștiința națională se manifestă în culorile naționale, în operele marilor scriitori și poeți ai celor două popoare, în obiceiuri și tradiții, în portul și arta populară, în muzica marilor compozitori precum și în cea tradițională.

Nu putem înțelege că misiunea noastră în comunitate este să participăm la protejarea patrimoniului cultural tradițional și a valorilor care aparțin moștenirii culturale a comunității, să le promovăm în circuitul național de valori.

Rămâne speranța că vom găsi resurse în a-i convinge pe cei de lângă noi că zestrea etnografică moștenită de la ai noștri trebuie conservată, păstrată, promovată și lăsată moștenire celor ce vin după noi.

Lăcrămioara GRIGORCIUC

Ucrainenii din România, Ucraina și Republica Moldova I-au sărbătorit pe Șevcenko la Iași

În fiecare primăvară, anotimp în care toată natura se trezește la viață, ucrainenii care trăiesc în România și nu numai desfășoară acțiuni festive dedicate aniversării zilei de naștere a marelui poet și fiu al Ucrainei, geniu și apostol al neamului ucrainean, Taras Șevcenko. În mod tradițional ucrainenii din România de la est la vest și de la nord la sud își îndreaptă atenția spre figura marelui Cobzar, care, în măreția lui a fost, este și rămâne incomparabil, inepuizabil pentru percepția și înțelegerea umană. El a intrat în literatură ca poet: un poet pentru toți, un poet din

popor, un poet al ucrainenilor oprimați, dar nu și înfrânți. Conform multor cercetători în domeniul istoriei, pe greci i-a creat Homer, pe romani Virgiliu, iar pe ucrainenii Șevcenko. Aceasta este axioma: Ucraina este Șevcenko, Șevcenko este Ucraina. Nu se găsește forță în lume, care i-ar putea separa – ei sunt prezenți peste vreme și

peste veacuri. În istoria fiecărei națiuni, printre personalitățile de primă mărime sunt oameni ale căror nume sunt învăluite de o dragoste și o glorie nemuritoare. Un astfel de nume, printre ucrainenii, este cel al poetului Taras Șevcenko, a cărui moștenire nemuritoare a atins unul dintre cele mai mari vârfuri ale spiritului uman. Titanică imagine a poetului, destinul său extraordinar au fascinat și au atras pe maeștrii penelului de-a lungul anilor. Anual se completează șevcenkiana poetică și prin contribuția Uniunii Ucrainenilor din România; în fiecare organizație municipală și județeană, iar în ultimul timp chiar și în organizațiile locale, se consideră ca o datorie de onoare de a-l sărbători pe Taras Șevcenko, ca o chemare a inimii și a sufletului de ucrainean. Nu face excepție nici filiala noastră.

Cu ocazia celei de-a 205-a aniversări a nașterii și a împlinirii a 158 de ani de la moartea marelui Cobzar, la 6 aprilie, în municipiul Iași, în sala de spectacole al Teatrului de copii și tineret „Luceafărul“ a avut loc cea de-a doua parte a acțiunilor dedicate comemorării geniului poporului ucrainean, care a ridicat literatura ucraineană la nivel de recunoaștere internațională. Din păcate, la Iași nu avem un monument sau un bust al lui Taras Șevcenko, unde comunitatea noastră și oaspeții noștri, care vin din țară sau din străinătate, pentru astfel de evenimente, ar putea depune flori, așa

cum se obișnuiește în multe locuri din țară, în Ucraina și în lume. Astăzi, probabil, este greu de găsit o țară pe harta lumii, care nu ar ști câte ceva despre Șevcenko. În multe orașe i-au fost ridicate monumente (în total în Ucraina și în lume există peste 1384 de monumente dedicate Marelui Cobzar, din care 1256 – în Ucraina și 128 în străinătate în alte 35 de țări. Pe teritoriul României sunt 6 monumente și dacă nu mă înșel suntem pe locul doi în Europa după numărul de monumente, după Ucraina) și se pare că este cel mai mare număr de monumente dedicate unei personalități din domeniul culturii. El a lăsat și și-a adus o contribuție semnificativă la dezvoltarea limbii și literaturii ucrainene. Nu e de mirare că mulți

cercetători îl consideră pe Șevcenko părinte al limbii ucrainene, iar pentru noi toți, el rămâne geniul prin care noi ne identificăm drept ucrainenii. Apelul lui la fraternitate și iubire față de aproapele, ca luptător pentru adevăr și libertate, este apreciat nu numai în Ucraina, ci și în lume. „Vă mulțumesc tuturor, a spus în cuvântul de deschidere, președintele filialei Iași a UUR că, astăzi, v-ați făcut timp pentru a fi alături de noi la sărbătorirea poetului nostru național Taras Șevcenko, sunt recunoscător tuturor oaspeților noștri de onoare din România, Ucraina și din Republica Moldova. Pentru mulți dintre cei prezenți la acest

eveniment, acest lucru reprezintă o necesitate profundă – de a se „întâlni“ cu Șevcenko, de a fi cu el nu numai în ziua aniversării nașterii sau a morții sale, ci și în alte momente ale vieții. De la el avem ce învăța și pentru vremuri bune dar și pentru vremuri de restriște. Invitați de onoare ai evenimentului au fost: președintele Uniunii Ucrainenilor din România, deputat în Parlamentul României, dl Nicolae Miroslav Petrețchi, vicepreședintele Uniunii Ucrainenilor din Republica Moldova, dl Mruh Vitali, fostul primar al orașului Cernăuți, dl Rotar Petru, vicepreședintele Consiliului Județean Iași, dl Romeo Olteanu, dl Adrian Ardelean, directorul Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale, dl Ioan Holban, critic literar, director al Teatrului pentru copii și tineret „Luceafărul“, gazda acestui eveniment, directorul Palatului Culturii, dna Monica Nănescu, conducerea Colegiului Național de Artă „Octav

Băncilă“, profesori de la Catedra de slavistică a Universității Naționale „A. I. Cuza“ din Iași, președintele filialei Maramureș a UUR, dl Petrețchi Miroslav, și vicepreședintele său, domnul Vasile Pasenciuc, reprezentanți ai filialelor minorităților, care trăiesc în Iași, alți invitați cu care filiala noastră colaborează. În cadrul acțiunii au rostit alocuțiuni domnul Nicolae Miroslav Petrețchi, președintele Uniunii Ucrainenilor din România și deputat în Parlamentul României, dl Mruh Vitali vicepreședintele Uniunii Ucrainenilor din Republica Moldova, dl Romeo Olteanu,

vicepreședintele Consiliului Județean Iași, dl Ioan Holban, director al Teatrului pentru copii și tineret „Luceafărul“ și dl Ioan Bodnar vicepreședintele filialei Suceava a UUR. La spectacolul festiv dedicat comemorării poetului Taras Șevcenko au luat parte, de asemenea, artiști, profesori – membrii componenți ai ansamblului folcloric de la Școala de Arte pentru copii „Vyșenka“ din orașul Vinnyțea, director dna Tetiana Zaiciko – coordonator Martyniuk Iuri și din Bucovina de nord, duetul „Postyvka Miks“. Oaspeții din Cernăuți și Vinnyțea a făcut un cadou deosebit de plăcut spectatorilor prezenți în sală – prezentând un colaj de cântece populare ucrainene și de estradă, hituri populare și compoziții

originale, pe versurile poetului Taras Șevcenko. Prin prestația lor au reprezentat la cel mai înalt nivel arta vocală ucraineană, inspirată de opera Marelui Cobzar. Un program bine gândit și adaptat momentului au prezentat invitații noștri de la filiala Suceava a UUR – corul mixt „Vocile Negostinei“, coordonator dl prof. Petru Șoiman, care a interpretat melodii mai vechi și mai noi pe versurile lui Șevcenko, dar și pe versurile poetului Mihai Voloșciuc din satul Negostina, dedicate lui Șevcenko. Nu putem să nu remarcăm programul muzical deosebit de interesant prezentat de reprezentanții filialei județene Botoșani a Uniunii Ucrainenilor din România, fanfara de copii „Florile Bucovinei“, care se află la început de drum, dar care ne-a demonstrat că este pe un drum bun și va reprezenta cu cinste ucrainenii din această zonă. A încheiat programul, pregătit de către filiala Iași a UUR pentru această ocazie, ansamblul de dansuri populare ucrainene al filialei noastre „Veselka“ – coordonator profesor Rodica Fălișteanu. Dintre soliștii, care au evoluat în cadrul programului și pe care publicul i-a întâmpinat cu aplauze furtunoase, dorim să-l amintim pe rapsodul popular Scutelnicu Vasile, reprezentant al filialei Botoșani a UUR, un vechi prieten al filialei noastre și în mod deosebit dorim să remarcăm contribuția la buna desfășurare a spectacolului a soliștilor și recitatorilor – profesori ai ansamblului folcloric de la Școala de Arte pentru copii din Vinnyțea, ai celor de la Colegiul Național de Artă „Octav Băncilă“ din Iași, precum și a studenților și absolvenților din Ucraina, care sunt alături de noi în continuare. Invitații la eveniment au avut ocazia să viziteze o expoziție de carte și ziare, editate de

Uniunea Ucrainenilor din România, o expoziție de ouă încondeiate și alte materiale pregătite pentru această sărbătoare. Ceremonia sa încheiat cu tradiționala poză de grup și intonarea cântecului pe versurile poetului Taras Șevcenko „Amar în noapte Niprul plânge“. Pe timpul șederii în Iași, oaspeții noștri din Ucraina și Moldova au avut posibilitatea de a vizita unele monumente reprezentative ale orașului nostru.

Victor HRIHORCIUC,
președintele filialei Iași a UUR

Când l-am vizitat pe prietenul nostru Gheorghe Pavliș la Căminul pentru persoane vârstnice din Baia Sprie, cu ocazia apropierii zilei sale de naștere la 19 martie, el mi-a spus să public acest interviu în revista „Curierul ucrainean“.

Iuri Pavliș este un talentat poet de expresie ucraineană, despre care regretatul scriitor și om de cultură al ucrainenilor din România, Ștefan Tcaciuc, a scris că: „O bună parte din activitatea sa poetică a dedicat-o scrierii unor volume despre și pentru copii. Și în aceste volume Iuri Pavliș și-a relevat plener măsura talentului poetic și pasiunea didactică pentru educarea tinerelor vârstare ucrainene...“. Și iată că m-am conformat cererii lui Iura și caut să redau cât mai fidel cele discutate cu el despre unele aspecte din viața lui, de la naștere în anul 1939 și până în prezent.

Iuri Pavliș este bine cunoscut nu numai printre conaționalii săi ucraineni ci și printre mulți români, oameni de cultură, datorită faptului că multe dintre operele sale au fost publicate și în presa românească.

După cum am arătat mai sus, Gheorghe Pavliș s-a născut la 19 martie 1939 în comuna Copăcele, județul Caraș-Severin într-o familie numeroasă, cu șase copii, tatăl său fiind muncitor forestier, iar mama sa casnică. Clasele primare le-a frecventat în comuna sa natală, iar în toamna anului 1953 a intrat la Școala Pedagogică Ucraineană din Sighetu Marmației, anul în care fratele său cel mare, Vasile, a absolvit această școală și a devenit învățător. După patru ani de școală pedagogică, Iura a fost repartizat în câmpul muncii, ca învățător în comuna Rona de Sus, în anul 1957, dar un an a activat la școala din comuna Ruscova, unde apoi a dirijat și corul mixt din localitate.

După unele activități temporare ca director al Căminului Cultural din Repedea, după stagiul militar și funcția de dirijor de cor și de profesor de muzică, învățătorul Gheorghe Pavliș s-a stabilit în comuna Poienile de sub Munte unde și-a întemeiat familia și i-a crescut pe cei trei băieți

Poetul Iuri Pavliș la 80 de ani

împreună cu consoarta sa, tot cadru didactic, profesor de limba română.

Iura spune că fiii lor au urmat Școala Gimnazială în comuna Poienile de sub Munte, iar apoi au continuat studiile la alte școli, cel mare, Gheorghe Ciprian, a devenit ofițer de marină, locuiește în Constanța și în prezent este colonel-pensionar. Cel de al doilea fiu, Cristian Vladimir, locuiește în orașul Dej împreună cu mama sa, iar cel de al treilea fiu, Gabriel Dorian, trăiește în Motru, unde este directorul Casei de Cultură, iar tăticul lor acum trăiește la Căminul de bătrâni din orașul Baia Sprie.

Pe lângă activitatea sa de dascăl, Pavliș și-a găsit și o altă vocație, cea de scriitor. A scris poezie pe care a publicat-o în revistele ucrainene și românești sub numele de Iuri Pavliș. El a publicat mai multe volume de poezii, iar primul său volum a apărut în anul 1961 cu titlul „În muncă, cântec și iubire“ („U prați, pisni i lubovi“). Acesta a fost primul volum de poezie ucraineană tipărit în România.

Al doilea volum cu titlul „Schody“ („Trepte“), publicat în anul 1979, a primit și premiul din partea Uniunii Scriitorilor din România, iar al doilea premiu al Uniunii Scriitorilor l-a primit pentru volumul de poezie „Cerez pole, cerez işlar lysytea na bazar“ („Peste câmpi și văgăuni, vine vulpea la bazar“).

Iuri Pavliș este membru al Uniunii Scriitorilor din România încă din anul 1976.

În anul 2013, la Editura „RCR Editorial“, București i-a apărut volumul de poezii pentru copii „Cuvânt matern“ („Ridne slovo, vîrși dlea ditei“), cu sprijin financiar dat de Uniunea Ucrainenilor din România, redactor scriitorul Ivan Kovaci. De fapt majoritatea volumelor editate de Iuri Pavliș au fost finanțate de Uniunea Ucrainenilor din România.

Din luna octombrie a anului 2017, după mai multe internări la diferite spitale, Iuri Pavliș a fost adus pentru recuperare la Căminul pentru persoane vârstnice din Baia Sprie, județul Maramureș unde director este Vasile Gherman, care a declarat pentru un ziar local că: „... în cadrul Căminului au 64 de beneficiari, dintre care 17 sunt bol-

navi mobilizați la pat, cel mai bătrân are 88 de ani și cel mai tânăr are 67 de ani. Din totalul vârstnicilor doar 19 sunt din Baia Sprie, iar ceilalți provin din alte localități ale județului...“.

În Povestea de viață a lui Iuri Pavliș, autorul interviului fiind Vasile Gherman, acesta redă cuvintele poetului: „Aici mă simt bine și am de toate. Lumea este bună cu mine, mâncarea e bună și multă, este curățenie, căldură, apă rece și apă caldă, am camera mea, dulap, noptieră, televizor și frigider și multe altele. Sunt îngrijit foarte bine, mi-am făcut prieteni, pot socializa, vin foarte multe persoane din afara unității și ne fac programe artistice și religioase, vorbesc cu noi, mănâncă cu noi, se roagă cu noi și, când e cazul, rîd și plîng cu noi. Este familia mea mai numeroasă și mă simt bine aici“. Iuri Pavliș este recunoscător și multumeste întregului personal administrativ și tehnico-medical pentru grija pe care o poartă beneficiarilor acestui Cămin.

Nu pot să închei această relatare a mea fără a aminti aprecierea pe care a dat-o regretatul scriitor Ștefan Tcaciuc, cu ocazia aniversării a 60 de ani de viață ai lui Iuri Pavliș: „Personal, nu-mi imaginez literatura ucraineană din România (Pavliș este unul din fondatorii ei de vază) fără Iuri Pavliș, literatura ucraineană ar fi foarte săracă și neinteresantă. Iuri Pavliș, prin scrierile sale, i-a dat farmec, substanță și culoare. Cu Iuri Pavliș și paharele se golesc mai cu dor, și cântecele se cântă mai cu spor, și poveștile, mai ales cele pescărești, se spun cu mai mult foc și într-un limbaj mult mai pitoresc, și prietenia între confrății de pană este mult mai credibilă și mai durabilă. Într-un cuvânt, poetul Iuri Pavliș este un Crai de curte veche al literaturii ucrainene din România, iar meșteșugita-i pană scapără numai nestemate. Dragă poete, la ceas aniversar, toți scriitorii ucraineni din România te îmbrățișează pe tine și întreaga ta familie, urându-ți din adâncul inimilor tradiționala urare ucraineană: „Z rosyi z vody, dorohyi Iuriu!“

Consătenii lui adoptivi și generațiile de copii din comuna Poienile de sub Munte sunt alături de poetul-învățător Iuri Pavliș și prin intermediul revistei „Curierul ucrainean“ îi transmit urări de bine, multă sănătate și recuperare cât mai grabnică!

Iura, să știi că prietenii tăi cei mai apropiați și toți cei care te cunosc îți apreciază munca de o viață, de dascăl și scriitor și îți doresc o viață liniștită, însoțită de tradiționala urare „La mulți ani“, iar eu îți spun în limba ucraineană „Na mnohaia lit“!

ing. Ștefan BUCIUTA

De „Florar“ primind de la iubire un zâmbet, o floare în dar...

Florar, lună ce ne îmbie cu duioșie, să ne revizuim nevoia de libertate în exprimare și interpretare. De exemplu, s-a spus: „Femeia să se teamă de bărbatul său“. Corect. Dar dacă bărbatul acesteia aparține altei femei?... Sau, cu un zâmbet în plin florar, vine la femeia lui să-i dăruiască acesteia un buchet de flori?...

Esențialul Iubirii divine este inefabil. El încă rămâne ca un buchet imaterial de tandrețe, învăluit într-un parfum de mister celest.

Tot ce gândim pozitiv în adâncul nostru este aproape incomunicabil dacă poarta iubirii este închisă. Uneori dragostea forțează intrarea, dar asta e privilegiul ei de a se folosi de o floare, ca de un șperaclu natural!

Îngrijirea unui rond cu flori înseamnă compatibilitate, dar și recunoștință față de pământul care îi donează de bună voie sevă pentru viață.

Culorilor le place să simtă din plin vie Viața, să activeze inteligența și creativitatea clorofiliei care le fuidifică cu nespūsă dărnice. În cele din urmă, florile iau pulsul cromatic al universului ca să se simtă în ritm de armonie cu natura.

Iubirea s-a încetățenit în Grădina Edenului nu ca să-l descopere numai pe Creator, ci și produsul

său de Creație, pe om, în ipostaza primei perchei de grădinari căreia i s-a dat poruncă în dar să aibă grijă de ea.

Fără îndoială, lumea este, într-un fel, pervertită. Însă iubirea continuă neîntrerupt să comunice cu realitatea îmbunătățită dintre un om și o floare, vorbindu-i omului ca de la inimă la inimă ori - mai mult - ca de la sufle la suflet.

Există o stare de înduioșare mai mare decât prietenia dintre două ființe, o asociere netulburată cu Cineva care-i mai mare decât simbolică dragoste dintre oameni și flori.

În plin secol al vitezei faptele de iubire ar trebui să se grăbească și să se îmănușeze ca niște buchete de flori, să se dedice prin ridicare la ceruri - să ajungă la El. El astfel le primește și le păstrează în vase de veșnic preț.

Un nume de floare ce se roagă de noi: floarea de „nu-mă-uita“! E-o floare de-o vârstă cu noi, știutoare că astăzi nu-i decât amintirea lui ieri, în timp ce mâine e visul clipei de față.

Uneori lumea se pierde ca și când n-ar avea culoare. Acest lucru îl simțim din clipa în care încetăm să mai prețuim florile.

Trupește, dragostea albinelor face dragoste!...

Se folosește de uneltele care i-au fost încredințate instinctului de a favoriza producerea actului de polenizare.

Atemporalul din noi este conștient de sloganul fără-de-timpul sincerității refrenului „Să iubim trandafirii!“ (No coment).

Unde pleacă iubirile după ce se sting, după ce nu pot dăinui nici prin atingere barem cu o floare de „nu-mă-uita“ - așa cum lanțuri de munți, statui și catedrale se perindă din generație în generație? Eu văd o premergere a firescui „Florar“ în viața fiecăruia.... De pildă, nepoțica mea Anastasia obișnuiește să prindă cu aleasă duioșie floricele în părul păpușilor cu care se joacă. Le învață pentru mai târziu când se vor face ele mari, să devină mămică iubitoare de aceste frumuseți ale naturii.

Iubești, ești încă timid și nu știi cum să urci mai repede „treptele“ până la iubițica ta prietenă, ca s-o cucerești. „Ai răbdare!“ te sfătuiesc ... Singurul mod de a învăța corect „tactica de asalt“ e să ieși din oraș și - dincolo de „centură“ - să observi vulturul. Vulturul e obligat să-și ia avânt, fugind înfii cu picioarele peste câmp înainte de a-și lua zborul spre înălțimea dorinței sale.

În finalul acestor gânduri ale mele mai află ceva: Oamenii se vor iubi între ei atunci când nu vor mai avea atceva de împărțit între ei decât flori.

Mihai MATEICIUC

Tatăl meu, Semen, și mama Oksana au murit, și au murit și surorile mele – Maria (mai mare decât mine cu doi ani) și Paraska, și frății mei – Iurko și Volodymyr. De la mama vitregă, trăiesc acum patru surori și un frate. Soția mea, Olha, din neamul Hamorak, a murit la începutul anului 1914 și mi-a lăsat trei băieți: pe

Semen, acum student, și pe Kiril și Iurko, gimnaziști în Kolomeea. Am rămas văduv. Acestea sunt trecutul și prezentul familiei mele în cifre.

Încă de mic copil știam, din discuțiile părinților mei, că trebuie să mă duc la școală. Tatăl meu, țăran înstărit, locuia aproape de moșierul localnic, Iosif Teodorovyci. Acesta era pe-atunci un bărbat chipeș, prietenul sătenilor, participant la răscoala lui Garibaldi și la mișcările de eliberare poloneze din 1863. El l-a și sfătuit pe tata să-și dea fiul cel mare la școală. Argumentul era acela că băiatul știa foarte bine *Tatăl nostru*. Acel *Tatăl nostru* ne dădea mie și surorii mele, Maria, multă bătaie de cap. Mama muncea din greu ziua, iar seara, când ne întorceam cu vitele acasă, ne lua somnul instantaneu, de nu ne puteam trezi nici măcar la cină, darămite să spunem rugăciunile de seară sub supravegherea ei. Iar biata de ea a găsit o soluție: în fiecare duminică, înainte de culcare, ne spunea șapte rugăciuni interminabile, să ne ajungă până duminica viitoare. Era greu să stai în genunchi, și după îndelungi negocieri, mama ne lăsa să ne punem cojocelul. După rugăciune, eram răsplățiți fie cu plăcinte, fie cu un cubuleț de zahăr. Ne jucam, pe imaș, cu copiii până seara târziu. Așa bătaie de cap aveam cu Dumnezeu, dar cu dracul era și mai rău. Aveam mai mulți argați, și mai bătrâni, și mai tineri, iar eu trăiam în prietenie tot mai strânsă cu ei; le dădeam tutunul tatălui și tot ceea ce ei îmi cereau. Drept răsplată, îmi spuneau multe povești și-mi arătau locurile unde înnoptează vrăjitoarele, strigoii, unde se arată morții și unde locuiesc adevărații draci.

– Tu prefă-te că dormi și așteaptă până mama ta va merge la culcare, și, cu siguranță, vei vedea cum le pregătește, în străchini, dracilor mâncare nesărată.

Niciodată n-am putut s-o prind pe mama mergând la culcare, căci adormeam mai repede și nu vedeam nimic. Mi-era milă de mama că are grijă de asemenea scârboșenii și am început să-i înțeleg puțin din religiozitatea de la care mă dureau atât de tare genunchii. Însă cel mai rău a fost când tatăl meu a adus în hambar o treierătoare. Atunci, acolo, s-au înmulțit atâția draci, încât, noaptea, trecătorii ocoleau de departe curtea noastră. Nici ziua nu-mi găseam loc de joacă din cauza acestui lucru, pentru că peste tot mișunau drăcușorii și strigoaicele.

Într-un final, am început să plâng și mi-am făcut curaj să-i spun mamei să nu mai hrănească noaptea diavoli, că de frică nici nu pot ieși afară. Mama i-a povestit toate acestea tatălui, iar el m-a întrebat ce și cum, dojenindu-i pe argați că „sperie copilul”. Și la școala din sat, unde m-au dat să învăț, erau mulți demoni, iar mama îl ruga pe învățător să le explice elevilor că în școală nu există necuratul.

Cam zece ani mai târziu, împreună cu Martovyci mergeam la gara din Zaluca, pentru a lua trenul spre Kolomeea, unde învățam la gimnaziu. Ne ducea sluga Proț, deja în vârstă. Era seară, iar Martovyci, ca de obicei, începea să scornească subiecte pentru o discuție veselă. Îi povestea lui Proț că tatăl meu, care, cu siguranță avea un prieten drac, mi-a dat un drăcușor care să mă slujească, să mă ajute la învățătură și să-i fraieresc pe dascăli. Tot drumul, Martovyci îi descria foarte amănunțit lui Proț caracterul, felul de a fi și ocupația drăcușorului pe parcursul unei zile și a unei nopți. Era plăcut în compania lui Martovyci, cum, de altfel, era totul, și așa am ajuns, noaptea, la Prut, pentru a trece vadul. Și, aici, Proț ne-a anunțat hotărât ca dacă noi, amândoi, n-o să ne facem semnul crucii în fața lui, și încă de trei ori, el nu va intra în apă. Martovyci a chiuit de bucurie, și a trebuit să ne facem cruce. Deja toți colegii noștri din Kolomeea, spre încântarea lui, știau cum treceam noi Prutul.

De la școala sătească din Rusiv am urmat cea din Sneatyn, care se află la 8 km de Rusiv. Aici, am simțit o mare considerare din partea profesorilor atât în ceea ce mă privește, cât și față de tot ceea ce ținea de țăranime.

Tot aici, m-au bătut pentru prima dată, deși, acasă, părinții mei nu mă băteau niciodată. Terminând 4 clase, după vacanță, am plecat cu tata la gimnaziul din Kolomeea pentru a da examenul de admitere. Mama

AUTOBIOGRAFIE

îmi șoptea, să nu audă tata, să nu învăț, și, astfel, să mă întorc acasă. Și acum regret că nu am ascultat-o. În sala mare din clasa întâi a gimnaziului polonez din Kolomeea, noi, fii de țărani, am ocupat ultima bancă. Când profesorul de limba germană mi-a zis „Idź, mudi, świnie paś”, toată clasa a izbucnit în râs. Profesorul de istoria naturii, Vaigel, mă bătea cu varga peste mâini, deoarece, fiind încă mic de statură, nu puteam ajunge la planșa pe care era reprezentată o hienă și care era agățată sus. După care, acest profesor mi-a ridicat cămașa care cădea peste pantaloni cu nuiaua, arătând întregii clase mijlocul meu gol. Elevii au râs de s-au prăpădit, iar eu am ieșit imediat din clasă și m-am dus în locuința unde stăteam cu chirie. Sub gard, stătea o cerșetoare oarbă – Pavlyna, care cerșea acolo toată ziua, iar noaptea, gazda mea o primea în bucătărie, și doar ei singure i-am povestit necazurile mele, iar ea, ca să mă aline, mi-a dat din traistă mere și ceva mărunțiș pentru bomboane.

Seara, în bucătărie, i-a povestit gazdei mele ce am pățimit la școală, iar aceasta i-a scris imediat tatei. Tata a venit, i-a certat pe profesori și pe directorul școlii, iar mie mi-a făcut straie domnești. Se pare că stofa nu era de calitate, nu puteam suporta mirosul aceluiaș postav, motiv pentru care țineam capul foarte sus. Când am apărut în clasă cu noua mea haină, am fost întâmpinat de un uragan de râsete, încât abia am ajuns în ultima bancă. De atunci și până acum nu am simțit rușine mai mare și mi se pare că astăzi eram alt om dacă acea rușine nu m-ar fi otrăvit.

De la baba Pavlyna am aflat că undeva lângă noi locuiește o croitoreasă tânără, care nici în Dumnezeu nu crede, și nici de domni nu îi pasă, și care vrea doar ca toți oamenii să fie egali.

Am descoperit, într-adevăr, locuința acelei croitorese îngrozitoare, am cunoscut-o, simțind totodată o ușoară frică față de ea: se numea Pavlyk, sora lui Mychailo Pavlyk, cunoscută din procesele scandaloase ale anilor '80 ai secolului trecut din justiția austriacă.

Câteva luni m-a ajutat la învățătură Ivan Pleșkan, un gimnazist mai mare din satul vecin. El mi-a dat să citesc „Marusea” lui Kvitka; pe acea „Marusea”, în afară de primele pagini, nici până în ziua de azi nu am citit-o, chiar dacă pentru necitirea cărții am încasat atunci o palmă zdravănă. În clasa a 3-a, am citit povestirea lui Myrnyi și a lui Bilyk – „Oare boii plâng dacă au ieslea plină?”. În clasa a 2-a, tata m-a dat în gazdă la unul, Tomaș. Eu stăteam împreună cu gazdele mele în bucătărie, în timp ce în celelalte două camere locuiau niște domnișoare. Eu le aduceam bere și țuică, iar ele îmi dădeau bomboane; iar când după o jumătate de an m-a vizitat deja amintitul Teodorovyci, în aceeași clipă m-a luat și m-a dus la hotelul lui, iar pe soția lui Tomaș a muștrat-o foarte tare. Abia mult mai târziu am aflat că am stat într-o casă de toleranță clandestină. Cu toate acestea, acele fete nefericite erau foarte drăguțe cu mine, cu mult mai drăguțe decât toți profesorii.

Încă din timpul gimnaziului, m-am apropiat de Les Martovyci și de Lev Bacinskyi. Martovyci era deosebit de înzestrat. Deja în clasa a 4-a a gimnaziului, scria poezii împotriva lui Dumnezeu și a profesorilor, pline de ură și sarcasm. În schimb, Bacinskyi era mai cumpătat și serios, și toate vorbele lui corespundeau întrutotul faptelor sale. El și acum, în calitate de conducător de partid politic, a rămas același, fiind unul dintre cei mai buni oratori printre galițieni.

Eu, mai puțin înzestrat, eram prieten cu ei, și făceam parte din gruparea secretă a elevilor care se adunau în suburbii pentru a citi împreună lucrări și pentru a strânge bani pentru cărți și reviste. Biblioteca acestui grup număra 400 de volume, în marea lor majoritate în limba ucraineană, dar existau și cărți în polonă și rusă. În clasa a 4-a, am cumpărat cu banii adunați două volume imense ale lui Hlib Uspenski, în rusă. Nu știu dacă vreunul dintre colegii mei l-a citit pe Uspenski, însă eu, timp de doi ani, nu m-am despărțit de el, și deși era foarte greu să înțeleg jargonul din opera „Strada Rastiriaieva”, totuși l-am citit, iar acesta a avut asupra mea, în gimnaziu, cea mai mare influență.

Gimnaziul, în afară de învățământul formal și atitudinea dușmănoasă vizavi de noi, elevii ucraineni, nu ne oferea mai nimic.

Noi ne-am refugiat în tovărășia noastră secretă, iar când ne simțeam pregătiți cât de cât, în fiecare

duminică și în zi de sărbătoare, mergeam în săli de lectură să citim lucrări sau organizam noi înșine cercuri de lectură. Aceste activități au avut urmări, și anume, eu împreună cu mulți alții am fost alungați din gimnaziul din Kolomeea, prin urmare, clasa a 7-a am făcut-o la Drohobyci. Directorul acestui gimnaziu era cunoscutul activist ucrainean al anilor '80 ai secolului trecut, Oleksandr Borkovskiy. El ne vizita adesea pe mine și pe Martovyci, și văzând la noi, în afară de scrierile lui Franko și Drahomanov, o întreagă colecție de presă socialistă din străinătate, polemiza cu noi, străduindu-se să ne scoată din cap ideile socialiste.

Mama colegului meu de gimnaziu, d. Tighermanova, îmi povestea mult despre Ivan Franko. Printre altele, spunea că în întreaga Austrie nu găsești așa o minte, că el putea de mult să fie ministru, dacă nu ar fi fost socialismul căruia el îi sluja. Pe vremea aceea, Franko se afla împreună cu familia sa în satul Nahuievyci, lângă Drohobyci. Prima dată l-am zărit în târg, la Drohobyci, cu o iapă mare. Câteva zile mai târziu, am mers în Nahuievyci, unde am aflat de la ciobani că „Iasio prinde pește în pârau”. M-am prezentat de pe un dâmb, iar el m-a rugat să-i duc coșul cu pește. Prindea peștele cu mâinile goale, fără niciun fel de unelte, iar când a umplut coșul, a ieșit din apă, după care am mers la el acasă, o casă mare, albă, într-un loc foarte frumos, cu camere spațioase. La cină, am mâncat copios din acel pește, iar după cină, el se juca cu copiii și își corecta volumul de povestiri „Cu sudoarea frunții”. Așa l-am cunoscut pe Ivan Franko, cu care am păstrat toată viața cele mai strânse relații de prietenie, și pe care, probabil, dintre toți scriitorii ucraineni, l-am iubit cel mai mult.

În 1892, la Drohobyci, am dat examenul maturității, și în același an am plecat la Cracovia să studiez medicina. Dar praful s-a ales de medicina aceea, întrucât nu-mi plăcea nici să învăț, și nici să-i examinez pe bolnavi.

Aici, l-am cunoscut și m-am împrietenit cu Vaclav Moracevski și cu soția acestuia, Sofia, din neamul Okunevskilor. Amândoi erudiți, veniseră de la Zurich. La ei am observat și de la ei am învățat principiile europenizării. În timpul universității, ei au avut o mare influență asupra mea. La Cracovia, m-am împrietenit, de asemenea, cu poetul nostru Bohdan Lepkyi, unul dintre cei mai blânzi oameni pe care i-am întâlnit în viața mea.

Dintre scriitorii și poeții polonezi, am legat strânse prietenii cu Stanisław Przybyszewski și Władysław Orkan. Îi cunoșteam bine și pe Wyspiański, Kasprowicz, Tetmajer, cu care ne întâlneam la redacția „Życia”. În afară de asta, luam parte activă în cadrul partidului polonez socialist, fiind prieten cu Ignatii Dașynskiyi.

De la Cracovia, după eșuarea în medicină, m-am întors la Rusiv, unde locuiesc până în ziua de azi.

Din 1904, când m-am căsătorit cu fiica prietenului meu Kyrylo Hamorak, am locuit la socrul meu în Stețevi până în 1910.

Între 1908-1918, am fost deputat în parlamentul austriac, unde nu am avut niciun fel de discurs, întrucât intervențiile colegilor mei parlamentari, cu mici excepții, erau atât de scandaloase, încâ mai bine tăceam de rușine pentru ai mei.

Am fost de două ori în Ucraina. Prima dată în 1903, la Poltava, la sărbătoarea dedicată lui Kotlearevskiyi, unde am cunoscut scriitorii tineri. A doua oară am fost la Kiev, la începutul lui 1919. Nu știu de ce, dar am constatat că ucrainenii din Marea Ucraină îmi sunt mai apropiați sufletește decât galițienii.

Am început să scriu timpuriu, încă din perioada gimnaziului, însă talentul enorm al lui Martovyci mă paraliza pur și simplu, iar eu nu recunoșteam niciodată că și eu sunt scriitor.

În timpul universității, schițele mele mărunte în ucraineană se pierdeau prin redacțiile din Galiția. Abia în 1897, Viaceslav Budzynovskiy a tipărit pentru prima dată câteva din mărunțișurile mele în revista „Prațea”. Restul e cunoscut cititorilor.

Tovărășul Ivan Lyzanivskiy trebuie să mă ierte că prin biografia mea nu le pot atrage atenția cititorilor din Ucraina și că această biografie este de departe mai mare decât toate scrierile mele laolaltă.

M-am născut la 14 mai 1871 și până acum am scris foarte puțin, iar dacă Lyzanivskiy mă va pune la zid, atunci, cu altă ocazie, voi scrie și despre acest lucru.

Vasyl Stefanyk
Rusiv, 9 februarie 1926

'Du-te, țărane, să paști porcii.

Traducere de Mihaela HERBIL

Interviu cu președintele Congresului Mondial al Ucrainenilor, dl Pavlo Grod (Extrase)

„Este important ca președintele să angajeze oameni care să acționeze în direcția euroatlantică și să promoveze o identitate ucraineană puternică“ (Pavlo Grod).

Dintre oaspeții străini prezenți la ceremonia de investire a președintelui Ucrainei, Volodymyr Zelenskyi, noul șef al statului a avut poate cea mai lungă întâlnire cu președintele Congresului Mondial al Ucrainenilor (SKU), Pavlo Grod. Ziarul „Den“ a reușit să aibă o discuție cu oficialul SKU imediat după întâlnirea acestuia, de 45 de minute, cu noul președinte. Am început discuția cu impresia pe care i-a lăsat-o discursul lui Zelenskyi, în special, apelul acestuia adresat celor 65 de milioane de ucraineni din lume de a reveni în Ucraina pentru a construi o țară nouă, puternică și de succes.

„Congresul Mondial al Ucrainenilor poate fi un partener sigur în lupta cu agresiunea Federației Ruse“

— Am primit cu mare satisfacție apelul președintelui adresat celor 65 de milioane de ucraineni din lume. Asta înseamnă, în primul rând, că politicienii ucraineni se orientează nu numai asupra ucrainenilor din Ucraina, ci și asupra ucrainenilor de peste hotare. Iar aceștia constituie o mare resursă pentru Ucraina.

În al doilea rând, îmi face o mare plăcere să aud faptul că președintele Zelenskyi cheamă ucrainenii de peste hotare să revină în Ucraina pentru a ajuta la dezvoltarea țării.

Și în al treilea rând, pentru noi este extrem de important faptul că președintele este gata să creeze condiții, inclusiv legate de cetățenie, pentru ucrainenii din străinătate.

Vreau să subliniez faptul că apeluri asemănătoare le-am auzit și din partea președintelui Petro Poroshenko și chiar din partea premierului Volodymyr Hroisman în timpul vizitei sale în Canada.

Și el ni se adresa nouă, celor 65 de milioane de ucraineni.

Vă voi devoala un mic secret, și anume acela că noi suntem cei care cerem permanent să fim priviți astfel. Și în ultimii 5 ani ai războiului și agresiunii ruse împotriva Ucrainei pot constata faptul că puterea ucraineană a observat că SKU, diaspora ucraineană poate fi un partener de nădejde în această luptă cu Federația Rusă.

— Am avut deja un exemplu, și anume, atunci când Viktor Iușcenko a învins în alegerile prezidențiale din 2004, Bohdan Havrylyșyn a propus o listă de 400 de ucraineni dispuși să revină în țară pentru a dezvolta Ucraina, însă puterea de atunci nu s-a folosit de această propunere.

— Da, problema atragerii ucrainenilor din afara țării în instituțiile de stat se mișcă foarte încet. De aceea, în timpul întâlnirii cu președintele Zelenskyi am făcut propuneri concrete privind crearea condițiilor necesare acestei reveniri. Pentru aceasta trebuie folosite toate căile, inclusiv cele juridice legate de acordarea cetățeniei. Am propus să se ia în considerare și acordarea dublei cetățenii. Știm că este o problemă complexă pentru care nu exista o schemă simplă de soluționare. De aceea este nevoie să fie atrași experți. Și noi, SKU suntem gata să ne alăturăm efortului de creare a condițiilor necesare.

În afară de aceasta, organizațiile noastre din diaspora au inițiat diverse programe de efectuare

a stagiilor de către studenții ucraineni în străinătate. Noi vrem să creăm condițiile pentru ca tinerii din diaspora să revină în Ucraina pentru a munci și dezvolta țara. Și vrem ca acest program să fie lansat împreună cu președintele Zelenskyi și cu noile autorități care se vor crea după alegeri.

„Trebuie să formăm ucrainenii conștienți atât în Ucraina, cât și în diaspora“

— Câte minute a durat întâlnirea și despre ce ați discutat?

— Am discutat cu președintele aproape 45 de minute. Aș spune că aceasta a fost una dintre cele mai lungi întâlniri cu delegațiile străine. Am avut ocazia să-i vorbesc președintelui despre activitatea SKU. Totodată, am elaborat teme importante pentru ucrainenii din întreaga lume.

Aceasta presupune, înainte de toate, menținerea unei poziții ferme privind agresiunea rusă, Crimeea și Donbasul. Este foarte important ca președintele Zelenskyi să mențină alianța internațională care susține Ucraina, să facă o puternică propagandă în lume pentru Ucraina și pentru înăsprirea presiunilor asupra Rusiei.

În al doilea rând, am abordat problema continuării reformelor care s-au dovedit a fi de succes și eficiente în diverse domenii pentru ca „împreună cu apa să nu aruncăm și copilul“. Tot ce s-a dovedit a fi bun trebuie continuat.

În al treilea rând, ne-am oprit asupra problemei conștiinței naționale, că trebuie să formăm ucrainenii cu conștiință națională atât în Ucraina, cât și în diaspora. Acest lucru se obține prin limbă, tradiții, cultură și biserică. Trebuie nu numai să păstrăm, ci și să consolidăm identitatea națională și unitatea țării. Toate acestea trebuie apărute, iar președintele a fost de acord. Întâlnirea a fost foarte deschisă, activă și eu sper că președintele este deschis unei colaborări strânse cu diaspora. În afară de aceasta, el a dat asigurări că susține total concepția generală privind limba ucraineană ca limbă de stat, precum și orientarea spre integrare euroatlantică.

„Președintele dorea să ne înțeleagă mai bine...“

— Dar ce vă întreba președintele Zelenskyi, despre ce se interesa?

— Președintele dorea să ne înțeleagă mai bine, să afle cum suntem organizați și cum trăim de 125 de ani ca ucrainenii conștienți în diaspora. Eu i-am spus că noi lucrăm cu comunitatea noastră, creăm instituții în comunitate de la leagăn până la mormânt. Ca mine și copiii mei care ne-am născut în Canada, într-o comunitate ucraineană, copilul este botezat într-o biserică ucraineană, frecventează grădinița și școala ucraineană, face parte din organizații de tineret, sportive, culturale, artistice ucrainene și până la cele profesionale până la casele de bătrâni și cimitire ucrainene.

Este, prin urmare, vorba despre un întreg ciclu de viață în diaspora ucraineană și în felul acesta se formează un ucrainean conștient. Ca de exemplu, colegul meu Andri Futei din SUA care a fost cu mine la întâlnirea cu președintele. Ca ucrainenii conștienți noi acționăm intens spre binele statului ucrainean și promovăm Ucraina și susținerea ei în lume mai ales de către țările în care trăim.

Cred că președintele Zelenskyi a înțeles asta și este foarte deschis colaborării în acest sens.

— Astăzi am văzut un articol în The Times în care Zelenskyi este înfățișat ca Napoleon și în care se afirmă că acesta este cel mai puțin pregătit pentru funcția de șef de stat... Care a fost impresia Dvs. în general despre Zelenskyi ca președinte?

— Eu nu am văzut acest articol. Iar în ceea ce

privește pregătirea lui Zelenskyi pentru funcția de președinte cred că el este deschis sfaturilor și opiniilor. Fiecare președinte are nevoie de timp pentru a înțelege situația. Având în vedere deschiderea lui este important ca președintele să se înconjoare de consilieri buni, de oameni care vor acționa în direcția integrării euroatlantice, a edificării identității ucrainene, puternice, a reformării și construirii unei țări noi.

„Diaspora a oferit Ucrainei ajutor umanitar și militar, în valoare de zeci de milioane de dolari“

— Știu că, înainte, diaspora a solicitat susținere din partea Statului ucrainean, dar Dvs. nu vorbiți despre asta?

— Noi nu cerem sprijin din partea statului. În primul rând, noi considerăm că atâta timp cât Ucraina parcurge o perioadă economică, politică și militară foarte dificilă, nu trebuie să cerem bani de la guvern. Din contră, în ultimii 3-4 ani, diaspora a oferit Ucrainei din fondurile comunităților ajutor umanitar și militar de zeci de milioane de dolari.

În al doilea rând, SKU nu primește nicio finanțare din partea guvernelor. Toate fondurile vin din donațiile comunităților fiindcă noi trebuie să fim absolut neutri, obiectivi și gata să oferim sfaturi și ajutor, dar să criticăm abaterile țării dacă aceasta nu merge într-o direcție bună.

— Dar diaspora este dispusă să propună oameni pentru funcții de miniștri sau consilieri în Guvernul Ucrainei?

— Desigur. Noi suntem pregătiți pentru asta și de aceea ridicăm problema creării condițiilor pentru ca ei să poată acționa. Avem câteva exemple bune. De exemplu, Natalia Iaresko și Uleana Suprun, Danylo Bilak la Invest Ukraine. De asemenea, noi încurajăm oamenii de afaceri să vină în Ucraina și să-și deschidă afaceri. De aceea facem apel la comunitățile noastre și la experți să se alature acestui proces.

Sunt multe posibilități pentru diaspora să ocupe funcții în organele de stat pentru a ajuta aceste structuri să se reformeze. Noi vedem că există deschidere, dar în același timp și rețineri în această problemă.

— Dar cine nu susține?

— Noi vedem cum este criticată Uleana Suprun că nu vorbește în aceeași limbă, că nu a trăit în Ucraina. Auzim argumentul că ea nu poate reforma sistemul sănătății fiindcă nu a trăit aici. Aceasta îi face pe ucrainenii din diaspora să aibă rețineri. Ei văd că nu sunt bineveniți aici. Trebuie să dai dovadă de tărie ca să treci peste asta. Este nevoie de timp ca această mentalitate să se schimbe.

Vedem țări de succes ca țările baltice, Croația care au deschis ușile pentru reprezentanții diasporilor lor pentru a se ocupa unele posturi principale, chiar în fruntea țării.

Noi am avut o întâlnire și cu președintele Poroshenko. Am dorit să-i mulțumim pentru marea sa contribuție, din ultimii 5 ani, la dezvoltarea statului, pentru asigurarea unor alegeri transparente și democratice, pentru predarea liniștită a puterii, precum și pentru formarea unei puternice alianțe care susține Ucraina.

În același timp, ne îngrijorează persecuțiile politice și penale. Și eu aș face apel la președinte și procuratură să nu se ocupe de urmăriri politice, deoarece acestea sunt un indicator al unui sistem nedemocratic. Este cu totul altceva dacă există fapte penale clare, atunci oamenii respectivi trebuie pedepsiți.

A consemnat Mykola Siruk,
redactor al ziarului „Den“,
Ucraina

Traducere de Ion ROBCIUC